

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno.

Gena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrto leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 10. novembra 1908.

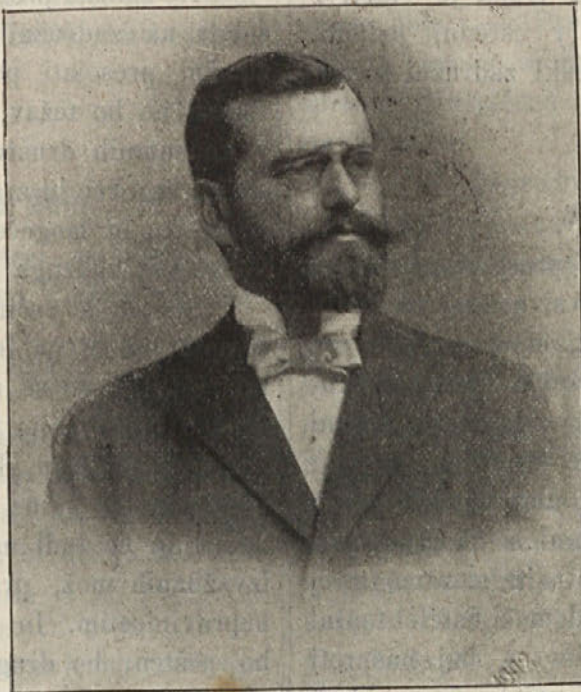
C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Anton Blažek. Zadružna šola. Učni načrt zadružne šole. Prvi okrožni zadružni shod v Posavju. Pašne zadruge za mlado živino na Saksonskem. Zadruge za prodajo jajc v Nemčiji. IV. vinski semenj v Novem mestu. Kranjsko sadje na jubilejni sadni razstavi na Dunaji. K naši sadjereji Preteča nevarnost naši vinski kupčiji. Boj proti žganju in tujemu pivu. Nekoliko o povzdigi prometa z živili in deželnimi pridelki na Slovenskem. Kronika Zadružne zveze. Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Književnost. Cene mleka. Kletarski tečaji. Občni zbori. Pregled poslovanja Posojilnic in Hranilnic. Računski zaključki. Inserati

Anton Blažek

tajnik in pisarniški ravnatelj osrednje jednote gospodarskih zadrug v Pragi.

Anton Blažek je bil rojen l. 1865 v Starem Kninu od nepremožnih kmetijskih starišev. V Pragi je dokončal realno in višjo gimnazijo in ko je prestal enoletno vojaško službo, posvetil se je pravnim študijam, dokončal pravno fakulteto v Pragi in deloval med tem kot vzgojitelj in uradnik deželne jubilejne razstave v Pragi leta 1891, o kateri je napisal vrsto člankov opozarjajoč pri tem na splošno gospodarsko vzgojevalno in poučevalno stran razstav in na sliko vsega gospodarskega in kulturnega dela narodovega. Potem je nastopil službo pri deželnem odboru, kjer je imel priliko baviti se z razmerami, ki so bile nastale vsled zakona o zasilnem zavarovanju delavcev in aktivnih uradnikov. Ob tej priliki je pisal mnoge razprave o tem predmetu in izzval v mnogih ozirih važne načelne sklepe. Deželni odbor ga je pridelil v službovanje deželnem zavarovalnemu zakladu cesarja Franciška Jožefa I., ki je začel poslovati l. 1895. Namenu tega zaklada je posvetil vso svojo pozornost in s polnim razumevanjem je skušal vzbuditi zanj med občinstvom zanimanje. V ta namen je prirejal mnoga predavanja in pisal mnogo razprav, raztresenih po raznih časopisih in koledarjih.

pisih in koledarjih. Zavarovanje kmetov, rokodelcev in delavcev je propagiral z velikim uspehom v številnih ljudskih predavanjih, vedno priporočajoč, da bi samoupravne korporacije, okraji, občine, hranilnice,

obratna društva in zadruge se poprijeli tega dela in širili znanje o tem zakladu ter tako podpirali cilje njega ustanoviteljev v deželnem zboru Češkem.

V tej smeri je našel Blažek celo vrsto blagovoljnih in vnetih naslednikov, ki so prevzeli nalogo, poučevati češko ljudstvo v zavesti, da opravljajo delo za splošni blagor. Ko je leta 1896 nekoliko rajfajznovk stvorilo osrednjo jednoto gospodarskih zadrug, pozvali so ga za tajnika. Služeč veliki zadružni ideji enako verno kakor preje vprašanju zavarovanja je pisal razne poučne razprave, navodila in

okrožnice, sestavil priročno knjigo za upravnike rajfajznovk, prirejal številna predavanja o rajfajznovkah ter o sedanjih in bodočih nalogah zadružne organizacije in gospodarske samopomoči. Pri tem je vedno in povsod povdarjal važnost rajfajznovk in drugih zadrug z ozirom na starostno zavarovanje, da bi se zmanjšala občinska bremena za reveže. Osrednja jed-

nota in vodstvo deželnega zavarovalnega zaklada sta po njegovem prizadevanju napravila skoro vsako raj-fajznovko kakor za agenturo za nabiranje priglasov k zakladu, razpošiljala okrožnice, ki so poučevale o tem predmetu, izdala posebne pristopnice in danes se ne vrši noben občni zbor kakega društva ali zadruga, na katerem bi se ne govorilo o zavarovalnem zakladu ali se znova ne obravnavalo starostno zavarovanje v okviru tega zavarovalnega zaklada.

L. 1899 je bilo po njegovem prizadevanju osnovana v podoben namen v Kolči obrtniška zadruga, ki je postala vzor in vzgled celi vrsti enakih obrtniških zadrug. Za to delovanje mu je namestništvo izreklo svoje priznanje. Kot tajnik, pozneje z naslovom pisarniškega ravnatelja, je izvršil Blažek nepregledno mnogo dela, neutrudno in verno služil stvari, kateri se je vdal z vso marljivostjo, občudovanja vredno vstrajnostjo in vnemo. Sodeloval je pri izpopolnitvi organizacije, izobrazil zveznih uradnikov, zlasti revizorjev, s katerimi je imel redno tedenske konference, dalje pri ureditvi službe v osrednji enoti, pri ureditvi pravil in občevanja zadrug z uradi. Vsako tole se udeleži informativno-poučnega tečaja, katerega priredi trgovska in obrtna zbornica, in razpravlja ondi o upravi zadrug ter podaja praktična navodila.

L. 1907 mu je bil za njegove zasluge podeljen naslov cesarskega svetnika.

Tiho in mirno dela Blažek za razvoj češkega zadružništva in uspehe njegovega truda je videti v življenju vseh zadrug, združenih v osrednji enoti. Zato ga spoštujejo in čislajo vsi češki zadružni krogi.

Zadružna šola.

Še vedno velja v nas načelo proste konkurence, popolne gospodarske prostosti in vsi zakoni na polju narodnega gospodarstva so več ali manj sezidani na tej podstavi. Kakor znano pa ustvarja prosta konkurenca nezdrave gospodarske razmere, na eni strani berače, na drugi bogataše, ki živijo ob žuljih ubogih; in to ne velja le o posameznikih, ampak tudi v celih slojih in narodih. Tudi Jugoslovani se moramo prištevati narodom, ko tlačanijo. Misliti moramo torej na odpomoč. Zbrati moramo naš domači intelektualni in realni kapital, da ga postavimo v boj nasproti velikemu kapilu, ki se nahaja večinoma v rokah tujih bogatinov. In če hočemo obstati v boju, moramo zvezati vse sile v gospodarske zveze, da se tako okrepi naša gospodarska moč. Res da že sedaj šteje avstrijski jug nad 1000 zadrug, toda kako malo je primeroma v njih organiziranega kapitala! In povrh je mnogo teh zadrug šele v postanku ter se bori z nedostatki, ki se javljajo ob vsaki novi socialni tvorbi. Zato nam je potreba dvojnega: sno-

vati je zadruga in potem skrbeti, da bodo dobro vajene in močne.

Gre se torej za snovanje zadrug. Pri nas pa, kakor menda tudi drugod, je v ljudstvu še premalo zadružnega duha. In to deloma zaradi ozkega obzora, ki ne dovoljuje pogleda v svetovno gospodarsko politiko, deloma zaradi pomanjkanja poštenih, strokovno izobraženih zadružnih vodij in deloma, žalibog, tudi vsled ozkosrčne sebičnosti, ki ne vidi da se ob enem s splošnim blagostanjem sicer počasi toda z gotovostjo dvigne blagostanje posameznika. Ljudstvo se mora torej izobraziti s poukom in tudi z dejanjem, tako da bo samo zahtevalo združitve. Kdo pa naj izobrazuje ljudstvo? Pač duhovnik in učitelj, toda gotovo še bolj tisti, ki živi v ljudstvu samem, z njim orje in seje, nadarjeni kmečki sin. Če bi se posrečilo kmečko mladino dovesti do spoznanja, da je rešitev delavskega ljudstva edino le v gospodarskih zvezah, potem ne bo treba prebijati ledu, da pridemo do plodonosnega socialnega dela. To mladino pošljite na zadružno šolo, da bode zanesla zadružnega duha med sovrstnike v svet. Na zadružni šoli se bo namreč razširilo obzorje in se bo usposobila za praktično zadružno delo. Potem ne bo več ob ustanavljanju zadruga težav s pravili in vlado, s člani, poslovodjami in načelniki. Vnanji predpogoji za zadrugo bodo dani, odločilna bo notranja potreba po ustanovitvi.

Ne smemo prezreti, da bodo mladeniči, ki se bodo šolali na zadružni šoli, v svoji moški dobi gotovo zmožni presojati potrebo zadruga za določeni okraj. Potem ne bo težav, kakor se javljajo tu in tam n. pr. v konsumnih društvih. Kjer ni toliko prometa, da bi shajal trgovec in zraven stradal, tam pač ob današnjih časih, ko ni mogoče izvesti zadružne obveznosti, tudi konsumna zadruga ne bo vodila do uspehov.

Seveda je večine neuspehov dandanes kriva nepoštenost; če bi pa imeli v vsaki občini par mladeničev in mož, ki so se na zadružni šoli vsposobili za zadružno poslovanje, da, potem ne bo več mogoče slepariti v društvu, ker bo poslovodja gotovo domačin posestnik, ki si ne bo hotel skvariti svojega dobrega imena in bo tudi nadzorstvo, sestavljeno iz trgovsko izvežbanih mož, pravočasno prišlo na sled slučajnim nepravilnostim. In nazadnje, če prvi poslovodja ne bo pošten, bo drugi ali tretji, saj jih bo več dobiti v domačem kraju. Če bi se namreč zadružna misel razvila in z njo zadruga, bo poslovanje zvezano z dohodki, ki bodo dobro došli marsikakemu obrtniku ali manjšemu posestniku v vasi, in bi zato ne bilo težko dobiti novega poslovodje. Zato: mladino na zadružno šolo, da bodo zadruga cvetele in rastle.

Pa tudi tisti posestniki na deželi, ki imajo malo obrt, mlin žago, mizarstvo ali kaj sličnega, ne bodo

slabo izhajali, če pošljejo svoje sinove na zadružno šolo, saj rabijo urejenega knjigovodstva. Takemu kmečkemu obrtniku naj pomaga njegov sin, ki se bo z malimi stroški in v kratkem času vsposobil ne samo za vodstvo zadrug, ampak tudi za lastno domače knjigovodstvo. Zadružna šola bo namreč trajala vsako leto le 6 mesecev v zimskem času, ko bo počivalo delo zunaj na polju in bo kmet najlažje pogrešal svojega sina. Stroški za tečaj bodo znašali za stanovanje in hrano približno 250 K, ki jih bo pač utrpel vsak, če pomisli da bo to fantova dota. Ti izdatki bodo pozneje, ko bo bivši učenec zadružne šole samostojno nastopil v življenju, nosilo stoterne obresti. In če bi fant ne prinesel drugega domov na vas, že to, da bo videl mestno življenje in ob šolskih izletih in vgledih mnogo tovarningotovo tudi nekaj uzornih poljedelskih naprav, že to bi zadostovalo, da oče žrtvuje nekaj in ga pošlje na zadružno šolo v Ljubljano.

Z zadružno šolo v Ljubljani se torej namerava najprej okrepiti že obstoječe zadruge s tem, da dobe poštenih poslovdij in sposobnih ljudi za vodstvo, ki bodo ob enem zanesli med ljudstvo zadružnega duha in tako pripomogli, da se rešimo iz sužnjosti tujca in velikega kapitala. Zadružna šola bo pa tudi pripomogla k urejenemu gospodarstvu kmečkih posestnikov, ki bodo v svoji mladosti na nji dobili pojme o knjigovodstvu, kakoršnega do sedaj naš kmet ne pozna. Šola bo koristila posamezniku in družbi, zato odrasli mladeniči, hitite na zadružno šolo!

Učni načrt zadružne šole.

Da bo javnosti pojasnjen ustroj in namen zadružne šole v Ljubljani, objavljamo v sledečem njen učni načrt

Učni načrt zadružne šole.

Učni smoter:

Zadružna šola naj podaja kmečkim posestnikom in njih sinovom, pa tudi drugim mladeničem pregledno, temeljito izobrazbo iz zadružništva, da bodo mogli sami ustanavljati in voditi denarne in druge zadruge.

I. Obvezni predmeti:

Slovenski jezik (5 ur):

Učni smoter. Jasno razumevanje slovenskega govora in čtiva; zmožnost se izražati v govoru in pisavi; zmožnost sestavljati lažja trgovska pisma.

Učna snov. Umno in gladko čitanje; ustne in pismene obnovitve prečitanih sestavkov. Pravopisne vaje in trgovsko spisje. Sestavljanje trgovskih pisem, najprej po dani dispoziciji, pozneje samostojno.

Zadružništvo (3 ure):

Učni smoter. Poznavanje zgodovine, razvoja, načel in splošnega ustroja zadrug.

Učna snov. Pomen in bistvo zadrug. Kratek zgodovinski pregled zadružništva od starega veka do najnovejšega časa, zlasti z ozirom na Avstro-Ogrsko in slovenske pokrajine. — Splošna načela organizacije in razporedba zadrug v posamezne vrste. Gospodarske koristi in socialni pomen zadružništva. — Zadružne zveze in druge centralne zadruge, njih dolžnosti in pravice.

Zadružno pravo (3 ure):

Učni smoter. Temeljito poznavanje zakonov, ki zadevajo zadružništvo in poslovanje v zadrugah.

Učna snov. Štirje osnovni računski načini s celimi in desetinskimi števili. Računanje z navadnimi vlomki z enoštevlnim imenovalcem; pretvarjanje navadnih vlomkov v decimalna števila. Resolviranje in reduciranje v zvezi z razlago metrične mere in uteži. Sklepovni računi in sorazmerja, odstotni, povprečni, zmesni in družbeni računi. Blagovni proračuni. — Vaje v sestavljanju trgovskih računov z ozirom na praktične potrebe.

Zadružno knjigovodstvo (10 ur):

Učni smoter. Teoretično in praktično poznavanje v zadružništvu uporabljenih knjigovodskih načinov.

Učna snov. Bistvo enojnega, dvojnega in ameriškega knjigovodstva. — Zadružno knjigovodstvo, prirejeno potrebam posameznih vrst: za hranilnice in posojilnice, konsumna in kmetijska društva, mlekarke zadruge, obrtne zadruge. Vsa sem spadajoča pisarniška dela. — Praktična knjigovodska izvršitev nekaterih enomesečnih in potem celoletnih kupčijskih opravil (izključena je trgovina z inozemstvom.) Sestava bilanc.

Zadružno vodstvo (3 + 3 ure):

Učni smoter. Poznavanje poslovanja, vodstva in nadzorstva posameznih zadružnih vrst.

Učna snov. a) Uredba in poslovanje ter krajevni delokrog hranilnic in posojilnic; deleži in rezervni zaklad. Poslovanje načelnika in tajnika (oziroma blagajnika), poslovanje načelstva in nadzorstva. Sprejemanje članov ter dovoljevanje posojil, pristopnice in zadolžnice. b) Uredba in poslovanje pridobitnih in in konsumnih zadrug; deleži in rezervni zaklad. Poslovanje načelstva in nadzorstva, poslovanje uslužbencev. Pouk v trgovini s kmetijskimi in obrtnimi potrebščinami.

Blagoznanstvo in zemljepis (4 ure):

Učni smoter. Poznavanje kmetijskega in izvoznega blaga. Pregledno poznavanje Avstro-Ogrske in onih držav, ki vanje izvažajo slovenske pokrajine svoje pridelke in proizvode.

Učna snov. Spoznavanje obrtnega in zlasti kmetijskega blaga, ki se zadružnim potem proizvaja in izvažajo ter dovažajo. Opis Avstro-Ogrske, zlasti slovenskih pokrajin s posebnim ozirom na njih proizvode.

Prometne črte izvoza; pokrajinske slike onih dežel in držav, ki se vanje izvažajo blago iz južnih avstro-ogrskih dežel z ozirom na njih produktivnost in potrebe, razložene iz socialnih, fizikalnih, geoloških in podnebnih činiteljev.

Promet (2 uri):

Učni smoter. Poznavanje prometnih načinov, črt in listin ter vozarine.

Učna snov. Zgodovina prometa. — Vozniški, poštni in železniški promet. Oblika pošiljatve, pristojbine in tarife; vozni listki, reklamacije. Špedicija in skladišča. Brodarstvo.

II. Neobvezni predmet:

Telovadba (2 uri):

Učni smoter. Zmožnost voditi telovadna društva in jim poveljevati.

Učna snov. Temeljiti nauk o človeški anatomiji in fiziologiji. Osnovni pojmi o sistematični telovadbi. — Proste in redovne vaje; vaje na orodjih.

Število tedenskih ur:

Obvezni predmeti 39 ur;

II. neobvezni predmet 2 uri.

Vsota 41 ur.

Prvi okrožni zadružni shod v Posavju.

V nedeljo dne 25. oktobra t. l. vršil se je v Artičah pri Brežicah v gostilni g. Slovenca ob veliki udeležbi prvi okrožni zadružni shod v Posavju. S tem velezanimivim in zelo važnim shodom spojilo se je letno poročilo o poslovanju artičke posojilnice. Po prisrčnem pozdravu predsednika g. Agreža iz Brežic prevzame besedo g. nadrevizor Vlad. Pušenjak. V kratkih potezah označi veliki pomen okrožnih zadružnih zborovanj, po teh zborovanjih se naj širi zanimanje za zadružništvo, posamezne zadruge naj stopijo v medsebojno in s centralo v zvezo ter se poučujejo. Na to predlaga volitev predsedstva posavskega zadružnega okrožja. V predsedstvo se volijo enoglasno predsednik: g. Josip Potovšek, župnik v Artičah, podpredsednik g. Martin Kozinc, posestnik v Sevnici, tajnik g. Martin Cerjak, ekonom v Rajhenburgu.

Navede zadruge, ki spadajo k posavskemu zadružnemu okrožju, kakor: posojilnica Artiče, Dobova, Videm, Rajhenburg, Koprivnica, Sevnica, Loka pri Zidanemmostu in zadruge „Lastni dom“ v Brežicah; te zadruge so po večini zastopane na tem zadružnem shodu.

Nadalje poroča predsednik artičke posojilnice g. župnik Potovšek v velezanimivem govoru o postanku posojilnice pred enim letom, o poslovanju iste v prvem poslovnem letu. Vsi poslušalci so bili presenečeni o naravnost velikanskih uspehih te krasno uspevajoče posojilnice, zlasti če se upošteva njen precej majhen delokrog.

Bilo bi preobširno navesti tukaj vse podatke; povdarjamo samo, da je imela posojilnica v prvem letu čez 164.000 K prometa. Promet, ki ga ima ta ali ona posojilnica, je bolj postranska stvar, veliko večjega pomena so pa uspehi, ki jih doseže ta ali ona posojilnica na socialnem in gospodarskem polju.

Kako veliko socialno in gospodarsko delo je storila imenovana posojilnica že v prvem letu postanka, sledi iz tega, da je izmed 117 vlagateljev 59 vlagateljev iz mladinskih krogov, ki niso posestniki, ampak domači kmečki sinovi in hčere in kmečki posli. Ti so vložili v prvem letu res krasno svoto 13.248.— K, ki mora res imponirati vsakemu poznavalcu tamošnjih razmer. Velika večina tega denarja bi se ne prihranila, če bi ne bilo domačega denarnega zavoda, kar žalibog dokazuje skušnja v krajih, kjer nimajo posojilnic.

Gosp. nadrevizor Vlad. Pušenjak razpravlja končno v daljšem temeljitem govoru o kmečkem vprašanju. Zlasti povdarja potrebo gospodarske strokovne izobrazbe naše kmečke mladine, na kateri temelji vsa bodočnost in sreča slovenskega kmeta.

Kmečka mladina naj bi se vedno učila umnega gospodarstva in kmetovanja iz raznih strokovnih knjig, listov in v poučnih strokovnih tečajih in predavanjih, da pride kmečki stan na ono stopinjo strokovnega znanja, samozvesti in vzajemnosti, da mu bode moč nastopiti z uspehom skupno in složno v obrambo kmečkih teženj.

K točki o širšem pomenu kmečkega vprašanja povdarja g. govornik, kako se mora dandanes vsak razumen kmet — primerno današnjim razmeram — zanimati za našo znotranjo in zunanjo gospodarsko politiko, od katere so največ odvisni naši uspehi pri našem kmetijstvu. Opozarja na veliki gospodarski pomen — da celo kot prvo in glavno ugodno rešitev kmečkega vprašanja — na zadružništvo. Navaja različne kmetijske zadruge, ki morajo priti na vrsto za dobro osnovanimi posojilnicami, za skupno prodajo, za skupno kupovanje naših kmečkih pridelkov in izdelkov, v skupno izboljšanje naših zemljišč itd.

Z vzgledi domačih in tujih dežel pojasnjuje govornik delovanje in uspehe mlekarn, nakupovalnih in prodajalnih, strojnih itd. zadrug.

Povdarja, da nam bode zlasti potom skupnega, složnega dela, potom zadružništva mogoče doseči, da se bode vzela stvar glede razdolženja kmečkih posestev od strani merodajnih krogov resno v roke. Omenja da imajo posestva v Avstriji 11 milijard t. j. enajstkrat tisoč milijonov kron vknjiženega dolga, samo kmetije na Štajerskem imajo vknjiženega dolga nad 700 milijonov kron in to znaša pri nas 3 vin. intabuliranega dolga na kvadratni meter kmečkega zemljišča.

Govor je našel velik odmev pri poslušalcih in se je splošno izrazila želja, da se še večkrat prirede gospodarska zborovanja. K sklepu zborovanja povzame še besedo predsednik shoda g. Agrež, se zahvali obema gg. govornikoma za res podučna izvajanja. M. Cerjak.

Pašne zadruge za mlado živino na Saksonskem.

Človek je na živino malone ravno tako navezan, kakor na družbo. Brez živine bi bil človek, sploh še v prejšnjih časih, ko prirodne sile niso še tako služile človeku, kakor dandanes. Živali so bile človeku zveste družice na vseh njegovih potih. Zato se ne čudimo, da je razvoj in način živinoreje vedno v tesni zvezi z razvojem človeštva. Ko je človek živel še kot lovec, ko se za obdelovanje polja ni še brigal, ali vsaj samo v mali meri, tedaj človeku pač ni padlo v glavo, da ni se brigal za živino, da bi ji skrbel za hrano, ali ji celo zidal hleve. Živina je živela divje, ali vsaj na pol divje prosto v naravi. Človek se ji ni približal, razun če jo je potreboval.

Spremenile so se razmere, ko se je človek izbral stalna bivališča, ko je človek začel obdelovati polje, ko je že moral skrbeti za delavno živino. On ni mogel ob vsaki priliki, ko je potreboval konja ali vola za vprego, iti ven v gozdove, in si vloviti par goved ali konj in jih vpreči, ko bi jih več ne rabil, jih pa zopet izpustiti in se zanje več ne brigati. On bi imel na tak način slabe nezanesljive delavce in bi jih tudi ob vsaki priliki, ko bi jih potreboval, ne mogel dobiti. Razmere so silile človeka, da si je začel živino, katero je stalno potreboval, vedno držati v svoji bližini.

S stalnim naseljenjem so se začele urejati tudi lastninske pravice tako na zemlji, kakor na živini. Te okoliščine so silile posamezne posestnike, da bi ne nastale zamenjave, zapirati živino v velike ograje ali na kak drug način omejevati dosedanje svobodo živini. Živina je bila tudi še sedaj popolnoma prosta in je sama zase skrbela, človek je poskrbel le toliko, da jo je imel hitreje pri rokah, kadar jo je potreboval. S stalnim naseljenjem ljudi, z razvojem kulture, so postale človeške potrebe sploh večje, pomnožile so se tudi zahteve, ktere je človek stavil na živino in zlasti so postale te potrebe stalne. Človek je jel potrebovati poleg dela tudi mleko, meso i. t. d. in to ne samo poleti, ampak tudi pozimi. Te okoliščine so človeka prisilile, da se je začel za svojo živino še bolj brigati. Začel ji je zlasti za zimo pripravljati krmo, ji tu pa tam staviti zavetišča.

Ko se je človeštvo toliko razmnožilo, da so se morale potegniti natančne meje med posestvi posameznih, in ko se je vsled tega začelo zemljo poljedelsko intenzivnejše izkoriščati, je morala živina zapustiti boljše pašnike in se je morala umakniti na slabo zemljo. Tu pa ni mogla več dobiti dovolj krme, da bi mogle služiti vedno večjim zahtevam od strani

človeka. Človek je to spoznal, začel je pridelovati krmo na polju, začel je gojiti travnike. Da bi napravil živino še bolj primerno svojim namenom, da bi jo imel bolj v svojih rokah in bi mogel na nji vzgojiti lastnosti po svoji želji, začel je človek staviti svoji živini posebna bivališča, kjer je bila živina spočetka, morda samo po zimi, v slabem vremenu. To stanje se je ohranilo do dandanes in sicer v največjo korist živinoreji po za pašo že od narave ustvarjenih deželah, po severnih, primorskih, po alpskih deželah. Drugače se je pa godilo živini po v zadnjem smislu obdarovanih deželah. Tukaj se je morala živina umakniti pred napredkom kulture popolnoma v zaduhle staje. Oropana je bila tako najlepših darov, svobode, zraka in svetlobe.

Človek je tukaj ravnal svojo s živino popolnoma mehaniško in egoistiško, kakor s kakim strojem. Imel je pri tem začasne in navidezne uspehe. Žival, ki je prišla iz zračnih solnčnih logov in gajev krepka in zdrava v zaduhle hleve, je vzdrževala to stanje več generacij brez posebnih posledic. Toda vedno to ni moglo tako ostati. Jednostransko, če tudi intenzivno krmljenje ni moglo nadomestiti zraka in svetlobe, in preprečiti vsled pomanjkanja slednjih nastalo slabljenje organizma. Intenzivno in jednostransko izkoriščanje živine, zlasti molžne, samo je zahtevalo tudi intenzivnega krmljenja.

Posledice tega ravnanja z živino so se kmalu pojavile. Prva direktna posledica, oslabiljenje živalskega organizma, je dala priliko drugim še težjim posledicam. Temni, brezračni nesnažni hlevi, so postali prava gnezda za povzročitelje raznih nevarnih bolezni. Še krepki organizem se jih je mogel z uspehom braniti, oslabiljeni tega ni mogel več s takim uspehom. Kolikor bolj je oslabele napredovala, toliko večjo premoč so dobivali nad živalskim organizmom povzročitelji raznih nevarnih bolezni, zlasti tuberkulni bacili — povzročitelji tuberkuloze ali jetike. Takim potem je prišlo tako daleč, da je dandanes, kakor so znanstvene preiskave dognale, 50 — 70 % vse živine tuberkulozne. Smelo pa trdimo, da je v posebno slabih razmerah tudi vseh 100 % tuberkuloznih, t. j. vseh 100 % reagira na tuberkulozo. Tukaj bodi pač pripomnjeno, da če jedna krava reagira na tuberkulin, ni še nujna posledica, da bi bilo njeno mleko tudi že strupeno, t. j. okuženo pa tuberkulnih bacilih.

Teoretiki in znanstveniki so to žalostno stanje pri živinoreji spoznali, praktični živinorejci so jeli te posledice čutiti. Začelo se je povpraševati, od kod to, kaj je temu vzrok. Človek je bil namreč že popolnoma pozabil, ali se vsaj popolnoma odvadil misliti na to, da je domača žival živo bitje, kateremu sveži zrak in svetloba ravno tako prijata, kakor človeku in da nasprotno nezračna, nesnažna, mokra temna bivališča ravno tako lahko škodijo, kakor človeku.

Ko je bakteriološka veda z razvojem in spolnjenjem mikroskopa toliko napredovala, da je male mikroskopične škodljivce spoznala, zlasti njihove življenske pogoje in njih škodljivost, potem je bilo mnogo lažje iskati vzrokov za rapidno nazadovanje živinoreje.

Odpomočka proti temu se je najprej iskalo v izboljšanju hlevov, ki so bili do tedaj neposredni vzrok nazadovanju živinoreje. Dandanes smo v tem oziru tako daleč, da nahajamo pri mnogih večjih posestvih že vzorne, z mnogimi modernimi napravami opremljene hleve, kakor so podzemski odvodi gnojnice, prezračevalniki, vodovodi, vse priprave, ki imajo skrbeti za dober, svež zrak, in snago v hlevu, pa tudi pri manjših in malih posestnikih naprave, ki dajo sklepati na mnogo dobre volje in bistrega razuma. Na vrhuncu seveda tudi nismo še.

Praktične skušnje pa so pokazale, da tudi živina, ki v še tako lepih in modernih hlevih stalno biva, leto in dan ne pride v prosto naravo. ne prospeva tako. kakor bi morala in je tudi še vedno raznim boleznim, zlasti jetiki podvržena. Slabe posledice izključne vzgoje v hlevu se zlasti še opazajo pri mladi plemenski živini. Od tod najbrž velike razlike med doma vzgojenimi n. pr. simendolci in med iz Švice vpeljanimi. Ni večkrat velikanska razlika pripisovati samo načinu krmljenja, ampak morda več načinu, kako se je mlado živinčce in tudi že mati držala, ali je bila v zaduhlem hlevu, ali se prosto gibala v svežem čistem zraku.

Vsled teh skušenj so znanstveniki, kakor tudi praktiki uvideli, da hlev sam, bodi še tako lep in modern, ne more zadostiti zahtevam uspešne živinoreje. Izgled in skušnje iz človeškega življenja so jih morale poučiti, kaj manjka živini, ki je vedno v hlevu. Splošno je namreč znano, da je umrljivost in podvrženost raznim boleznim pri meščanih mnogo večja, kakor pri kmetih, ki se stalno gibljejo v prosti naravi, čeravno se stanovanja, snaga in razne zdravstvene naprave na kmetih niti od daleč ne dajo primerjati z onimi v mestih. In zakaj meščan, zlasti velikomeščan skoro ne more živeti, da bi ne zapustil vsako leto vsaj za nekaj tednov svojih z vsem komfortom opremljenih stanovanj in se podal na deželo, kjer mu največkrat vseh teh ugodnosti manjka. Če to vprašanje rešimo z ozirom na človeka, je objednem vprašanje rešeno še bolj z ozirom na živalske razmere. Nepobitno dejstvo je, da človek potrebuje prostega gibanja v svežem zraku v prirodi, če hoče ohraniti krepko zdravje. Ravno isto velja tudi za živali. Skušnja dalje tudi potrjuje, da živina v krajih, kjer so se paše ohranile, vse drugače vspeva, kakor po krajih kjer je živina celo življenje navezana na hlev. Ravno tako tudi skušnja potrjuje, da boleznim, ki pri hlevsko vzgojeni živini tako kruto in uničujoče gospodarijo, pri pašni živini sploh niso znane. To

velja zlasti o tuberkulozi ali jetiki. Če torej velja pri človeku geslo: „Nazaj k naravi“, velja toliko bolj še pri domači živini.

Spoznali smo sredstvo proti slabim uspehom v živinoreji. Živini manjka prostega gibanja v zdravem zraku. Odpomozimo torej temu nedostatku, in živinoreja nam bode delala več veselja.

Vprašanje je sedaj, kako to izpeljati. Vprašanje na prvi pogled sicer lahko, je vendar stavilo in stavi še sedaj skoro nepremagljive težkoče.

Najprej se je hotelo potrebi živine po čistem svežem zraku odpomoči z izhodišči (Auslaufsplätze), to so blizu hleva ograjeni prostori, kamor se živino izpušča ob gotovih časih. Ali ta izhodišča, lahko bi jih imenovali tudi sprehajališča za živino, čeravno sama na sebi niso slaba, se mi zdijo vendar tudi nekaka postavališča za živino, podobno, kakor če bi kmet, ki ima na njivi mnogo dela, iz namena, da bi ustregel svoji potrebi po dobrem zraku in gibanju v prosti naravi, vzel mesto poljedeljskega orodja in šel na njivo delat, gosposko palčico in se možko sprehajal po njivi in srkal sveži zrak. Tudi živina, ki po teh izhodiščih celi dan stoji in od dolgega časa ne ve, kaj bi napravila, bi lahko nekaj delala in človeku prihranila obsežno delo krmljenja. Zato pa je potreba bogatih in obširnih pašnikov, bodeš ugovarjal, dragi čitatelj. Ali mar naj spremenimo svoja rodovitna polja zopet v pašnike, kakor so bila nekdanj? Naj-li spremenijo mali kmetič, ki se sedaj komaj preživi s tem, kar pridela na svojem celem polju, polovico svojega polja v pašnik, da bode mogel pasti svoji dve ali tri glave živine. To bi bilo preveč zahtevano in bi se komaj izplačalo.

Ko si kmet ne more sam več pomagati, je navezan na pomoč svojih sosedov. Če si pa ti vsi tudi ne morejo sami sebi pomagati, potem to tudi drug drugemu ne morejo. Kar pa jeden sam ne more, to pa more storiti še vedno več združenih v eno celoto. Kakor je dosedaj še povsod prišla z večjim ali manjšim uspehom kmetu na pomoč zadružna misel, tako kmetska slednja tudi tukaj ni zapustila. Pogled v deželo, kjer se je začelo vprašanje o pašnikih v velikem obsegu reševati potom zadružništva, v kraljestvo Saksonsko, nam bode to potrdil.

Ing. J. Rataj.

(Dalje prih.)

Zadruga za prodajo jajc v Nemčiji.

V Nemčiji je perotninarstvo veliko bolj razširjeno kakor pri nas. Ker kmetovalci dobe od kokoši več jajc, kakor jih porabijo za domačo potrebo, jih oddajajo v zadruga. Take zadruga so potrebne zlasti v krajih, ki so oddaljeni od mest.

Na Hanoveranskem so se najprvo ustanovile zadruga za prodajo jajc. Tu hočemo popisati delovanje

take zadruge v Visselhövedu, katero je ustanovilo ondotno perotninarsko društvo l. 1897.

Najprvo so pridobili nekaj večjih trgovcev v Hamburgu in Bremenu kot odjemalce in nato so sredi februarja 1897 napravili zbirališče pri nekem trgovcu, ki je bil ud perotninarskega društva. Jajca so začeli zbirati 16. februarja. V kratkem času so morali napraviti dve novi zbirališči v bližnjih krajih, in pozneje še druga. Vsako zbirališče je zase odpošiljalo jajca, toda vodstvo in knjigovodstvo je bilo skupno. Izprva so skušali jajca pošiljati direktno zasebnikom, toda ker jim je dalo to mnogo dela pri odpošiljanju, so to opustili. Pozneje so ta način kupčije zopet skušali vpeljati.

Trgovec, h kateremu donajajo jajca, vodi zbiralno knjigo v kateri ima vsak ud svojo stran. Jajca se vsakemu udu, ki jih prinese, zapišejo v dobro. Vsak ud ima pa tudi svojo knjižico, v katero se isto število vpiše kakor v zbiralno knjigo. Na zbirališču se slaba in premala jajca vračajo udom. Plačuje se mesečno.

Že v juliju 1897 so dobili kmetovalci 10 — 20 % bolje plačo na jajca kakor preje. Prekupci so odpadli, veliki trgovci so zadružna jajca rajši dražje plačali, ker so bili prepričani, da dobe dobra sveža jajca. Oni trgovec, ki je zbiral jajca, ni za zbiranje, knjigovodstvo in odpošiljanje jajc prejel nikakega plačila, ker so ljudje pri donajanju jajc in mesečnem izplačevanju pri njem kupovali potrebščine. Mesečni obračun in korespondenco oskrbujejo odborniki. Udje oddajajo jajca pod temi pogoji:

1. Vsak ud perotninarskega društva, ki se zaveže oddajati jajca v zadruge, mora oddajati vsa jajca, ki mu jih zneso kokoši. Obdržati sme le toliko jajc, kolikor jih potrebuje za lastno porabo in za valenje.

2. Le udje smejo oddajati na zbirališču jajca, ki jih dobe od lastnih kokoši. V zbirališče morajo udje sami donajati.

3. Jajca se morajo sveža in čista dvakrat na teden donajati. Kdor stara ali sprijena jajca oddaja, se kaznuje z dvakratno globo. Ako kak ud večkrat odda slaba jajca, se izključi. Jajca se morajo pobrati vsak dan iz gnejzd. Podložki morajo biti iz porcelana.

4. Cena jajc se ravna po tem, kakor se prodajo.

5. Po 10. dnevu vsakega meseca se udom izplačuje na kraju, kjer jajca oddajajo. Daje se udom tudi predujem.

6. Na zbirališču se izbirajo tudi jajca za valenje.

7. Vsa jajca, ki jih udje oddajajo na zbirališču, morajo imeti pritisnjen pečat dotičnega uda, ki jih je oddal. Pečat in računsko knjižico dobi vsak ud pri društvu.

8. Vse potrebščine za razpošiljanje jajc naroča društvo.

Kdor hoče jajca zadružno oddajati se mora zglašiti pri predstojništvu, ki ga sprejme ter mu obenem izroči računsko knjižico in pečat. Na pečatu je zapisano ime društva in številka društvenika. Ta številka je velike važnosti. Ako kdo oddaja v zadruge pokvarjena jajca, se ga takoj zaloti po številki. Vsled te naredbe se udje potrudijo, da oddajajo le zdrava jajca. Jajca se zbirajo dvakrat na teden, da pridejo na trg še sveža. Pazi se zelo tudi na to, da so jajca snažna. Zato skrbe, da so gnejzda čista.

Pri razpošiljanju jajc so bile izprva razne težave. Stroški pri razpošiljanju so znašali izprva do 10 %, a pozneje so radi lažjega poklanja padli pod 1 %. Jajca odpošiljajo v zabojih po 1200 — 1300 kosov. Devajo jajca med rezanico.

Skupujejo se po kosih. Konkurenca prekupcev zadruge ne škoduje, ker ta vedno zamore boljše plačati, kakor pa oni. Prekupci morajo dražje kupovati kakor preje, in tako imajo tudi neudje od zadruge dobiček, ker dražje prodajajo jajca.

Odkar se jajca zadružnim potom prodajajo, se je kmetovalcem odprl nov vir dohodkov. V Nemčiji so prišli do prepričanja da le v združenju je moč. Osnovalo se je že mnogo zadrug za prodajo jajc, ki izvrstno delujejo. — Želeti je, da bi se tudi pri nas na Slovenskem pričelo prodajati jajca zadružno potom naših mlekarn.

A. M.

IV. vinski semenj v Novem mestu.

Vzpričo izredno dobre vinske letine tako na Kranjskem kakor sploh v Avstriji in še posebno v naših južnih kronovinah je vsakdo z zanimanjem pričakoval, kako se bode razvila letošnja vinska kupčija. Vinski pridelek tvori precejšen del narodnega imetka in njega dohodki so v prvi vrsti namenjeni, da pokrijejo rodbinske stroške in da ž njimi poravnamo razne dolgove. Stroški produkcije pri tem pridelku rastejo, njegova množina in kakovost sta lahko silno različni; vino ne miruje v sodih, vedno se spreminja, do gotove meje raste njegova dobrota, potem se pa zopet znižuje, poleg tega je pa tudi izpostavljeno raznim boleznim, ki mu utegnejo škodovati na vrednosti. Ni čuda, če pazno zasleduje vsak vinogradnik vse te spremembe pri tem pridelku, in če skuša dosledno temu namenu dobiti ugoden trenotek, ki ga more najbolj gospodarsko spraviti v denar. V dobrih letinah je to mnogokrat težavno; taka letina je n. pr. ravno letos. Vinogradniki imajo veliko in dobrega vina, ne morejo ga spraviti v denar, s kojim bi poravnali stroške in dolgove. V naših vinorodnih krajih vsak ta pridelek kolikor mogoče hitro rad proda, ker ima ž njim razne skušnje, izmed katerih ni zadnja, da se doma v rodbinini potratno in po nepotrebnem preveč vina popije.

Pod tem utisom se je vršil IV. vinski semenj, dné 19. novembra t. l. v Novem mestu v prostorih gostilne J. Pavčiča. Udeležilo se ga je nad 150 vinogradnikov, ki so imeli na prodaj do blizu 10.000 hl letošnjega vina v vrednosti nad 300.000 K. Vinogradniki so bili v prevesni večini iz krškega političnega okraja, potem so bili bližnji sosedje iz novomeške okolice in iz Belekrajine, okoli Metlike in Semiča. — Vinskih kupcev in krčmarjev je došlo pravmalo. Zanimanje za kupčijo je bilo malenkostno. Kakor je vse kazalo, zvedelo bi se bilo le najraje, kakšne cene se bodo postavile letošnjemu vinskemu pridelku in kakšno stališče naj zavzemo vinogradniki s svojimi vini?

Vinski semenj otvori okoli 10. ure predpoldne načelnik novomeške kmetijske podružnice g. vodja Rohrmann, s primernim govorom in predavanjem. Njegovemu predavanju so sledili še govori g. pristava Zdolška, g. vin. nadzornika Skalickyja in g. kletarskega nadzornika Gombača, kateri vsi so vsak iz svojega stališča nasvetovali potrebo snovanja združne vinarske zveze zboljšanje vin pôtom umnega kletarjenja, prodajo vin s pomočjo vinarskih potnikov, večje reklame i. t. d. Vsa predavanja in predloge so se sprejele z navdušenjem.

Vsak je spredel, da so nasvetovani predlogi pravi, vendar do sklepov v tem smislu ni prišlo.

Posamezne vinske kupčije, ki so se potem sklepale, so postavile tukajšnjim vinom cene od 28 K do 44 K pro hl.

Prilično majhen uspeh vinskega semnja dá misliti na to, kako bi se zamoglo našim vinogradnikom najboljše gospodarsko pomagati.

Z ozirom na to, da nimamo pri nas na Dolenjskem še nobene vinarske zadruge, ki bi zamogla po mogočnosti vinski pridelek spravljati v promet in ker take zadruge ni tako hitro mogoče osnovati; z ozirom na to, da je upravičeno upanje, da se bode zamoglo prav veliko vina spraviti po dobri ceni v promet; z ozirom na to, da je letošnji vinski pridelek ne le prav dober, ampak tudi stanovitnega značaja in se ni bati, da bi se vina pokvarila; z ozirom na to, da se je ves lanski pridelek lahko in ugodno prodal in tudi letošnji pridelek v resnici ni tako velik, da bi se ga v 2 letih ne spravilo v promet, pri čemur je upoštevati možnost, da zna biti prihodnja vinska letina neugodna in se bodo cene vin zopet povzdignile in slednjič z ozirom na splošno dobro letošnjo letino, ko ni v obče kmetijski stan v pomanjkanju, je za ugodno gospodarsko prodajo naših dolenjskih vin posvetovati in priporočati, da našim denarja potrebnim vinogradnikom proti zadostemu poroštvu posojujejo naši denarni zavodi (posojilnice in hranilnice), dokler ga le ti ne morejo po primerni ceni spraviti v denar. Krajevne in osebne razmere zamorejo osigurati taka

posojila. Na ta način je pomagano vinogradnikom, gospodarski položaj pa ne trpi pri tem. S tem začetnim kreditovanjem pridobilo bi se pa ob enem naše vingradnike za prepotrebno snovanje vinarskih zadrug, ki bodo postale pri večji vinski produkciji še le prava podlaga našemu vinarstvu in njenemu nadaljnjemu razvitku.

Zato polagamo vsem našim domačim denarnim zavodom to denarno akcijo na srce, da se je poprijemo, kjer sprevidijo, da morejo s tem koristiti našemu letošnjemu vinskemu pridelku, da se po nepotrebnem ne oškodujejo, da se mu pomore v tem resnem položaju, ko se čuje, da so napravili vinotržci in krčmarji nekak „kartel“, s kojim hočejo vplivati na znižanje letošnjih vinskih cen. —e.

Kranjsko sadje na jubilejni sadni razstavi na Dunaji.

Na Dunaju je priredila c. kr. vrtnarska družba v pretečenem mesecu od 11. do 15. oktobra cvetlično in sadno razstavo, katere so se vdeležile vse kronovine. Na tej razstavi je razstavila kmetijska šola na Grmu kranjsko sadje. Izmed vsega sadja se je odlikovalo naše sadje kot najlepše in se je sploh občudovalo. Kranjsko sadje je bilo zato odlikovano s častno diplomom. Za to razstavo so poslali sadje posestniki gg. Ulm, veleposestnik v Klevevžu, grof Barbo, veleposestnik v Rakovniku, Jož. Rndež, veleposestnik na Tolstemvrhu, H. Goriany, veleposestnik na Rupčevrhu, J. Jan posestnik v Podhomu na Gorenjskem, baron Apfaltrern iz Križa na Gorenjskem in kmetijska šola na Grmu.

Uspeh te sadne razstave je ta, da je svet zvedel, da se pri nas na Kranjskem prideluje veliko in lepo namizno sadje, dočim je itak znano, da se prideluje veliko gospodarskega sadja.

Ugodna letošnja sadna letina naj napotuje naše posestnike, da se bolj poprimejo sadjarstva ter da naj gojé le tako sadje, od katerega imajo očitno korist. V dosego tega namena naj bi ne bila zadnja želja, da bi dežela zasnovala tako za Dolenjsko, Gorenjsko in Notranjsko posebej, veliko drevesnico, iz katere bi se dobivalo vsako leto po veliko tisoč lepo zraščenih in za krajevno lego primernih sadnih dreves. Take drevesnice imajo druge kronovine in so v povzdigo občnega blagostanja na deželi neprecenljive vrednosti. Bolj kakor kedaj popred so po sedanji dobri sadni letini, po sadnih razstavah in po lastni skušnji tako posestniki sami vneti, da bi se poprijeli sadjarstva, kakor bi bili pripravljeni odlični faktorji, da se uredniči ta ideja. — Letošnji najbolji sadni pridelek in srečno završene sadne razstave so nam pokazale, da imamo iskati v tem pridelku lepe dohodke, samo če se stvari resno poprimemo. —e.

K naši sadjereji.

Če pri nas govorimo o koristonosnosti sadjereje, mislimo pač navadno le na dobiček, ki ga ponuja prodaja svežega sadja. Res se sicer skupi na ta način marsikak novčič, a ta korist je vse premajhna, kakor da bi se vsled nje moglo splošno povzdigniti naše sadjarstvo. Zlasti ob sedanjem stanju naše sadjereje je ta korist neznatna. Jabolka, ki so glavni sad v slovenskih deželah — izvemši Primorsko — obrode komaj vsako četrto leto; tedaj pa jih je toliko, da jih domači trg ne more na enkrat konsumirati in cena pade pod nič. Seveda bi bila stvar drugačna, če bi se jabolka, kakor tudi drugo sadje — izvažalo; a žalibog za to naše sadje, kakoršne so danes razmere, ni primerno. Vzroki so ti-le: Prvič ne gojimo ene in iste vrste sadja v zadostnih množinah, drugič ne gojimo pravih in čistih vrst, tretjič pri obiranju ne pazimo na to, da bi vsak posamezen sad ostal nepoškodovan in četrtič ne znamo sadja za izvoz pravilno vlagati. To so glavni pogoji glede izvoza našega sadja.

Sicer pa se na izvoz sadja na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem sploh ne smemo preveč zanašati; tu zori namreč le kasno sadje, ki ga je v vsej sredji in deloma tudi severni Evropi v izobilju. Zato cene temu sadju niso nikoli posebno visoke, zlasti ne v rodovitnih letih. Drugače pa je z našo Primorsko (z Vipavo), ki goji najzgodnejše vrste sadja, kateremu so odprta vsa mala in velika tržišča v srednjih in severnih krajih Evrope. Skrbeti bi se moralo le za to, da bi naš Primorec izvažal svoje sadje neposredno potom zadrug ter bi bil tako izključen oderuški prekupčevalec, ki dostikrat spravi, ne da bi bil kaj delal, 50 in še več odstotkov čistega dobička v svoj globoki žep. Sadjereja v ostalih slovenskih deželah pa naj bi merila na pridelavo sadnega vina. Ogromne svote gredo leto za letom iz žepa slovenskega kmeta za najhujši strup — žganje. Pije ga kmet sam in njegova družina, in pijejo ga najemniki in delavci. Škoda, ki jo pri tem trpi naš narod v gospodarskem, zdravstvenem in moralnem pogledu, je naravnost nepreračunljiva. Popolna abstinenca se v teh širokih mejah skoro ne da izvesti; pač pa bi se lahko neizmerno koristilo z uvedbo sadjevca kot splošno običajne ljudske pijače. Seveda bi se to dalo doseči le potom dobro organiziranega, vstrajnega dolgoletnega dela, a cilj je tako važen, da je vreden vsakršnega truda.

Velikega pomena za naše sadjarstvo pa je tudi posušeno sadje, katero se še najlažje in najdražje spravi v denar. Seveda pa bi se za uspešno kupčijo s suhim sadjem moralo za sušenje porabiti le popolnoma zrelo in zdravo sadje: jabolka, hruške, češnje, češnje. Tudi bi se sušenje moralo pravilno vršiti ter naj bi se zato nabavilo potom zadrug sušilne peči,

v katerih se vse vrste sadja snažno, hitro, enakomerno in temeljito suši. Razpečavanje suhega sadja bi seveda tudi oskrbovale zadruge.

Toda z vsem tem pa nikakor ne bodi rečeno, da naj se pri nas sploh ne goji finih namiznih vrst sadja za izvoz; nikakor ne. Z gornjim smo hoteli povdariti le glavni, a ne edini cilj naše sadjereje; to to pa zato, ker je pridelava sadja za sadjevec in sušenje v naših krajih najbolj splošno mogoča, kajti ne zahteva mnogo ugodnosti niti od podnebja, niti posebne strokovne nege. Toda, kjer so le približno pogoji za pridelavo finega namiznega sadja, tam naj se isto z vsemi močmi pospešuje, tako, da bomo Slovenci lahko postavili na trg le prve vrste blago in bomo pri izvozu lahko konkurirali z drugimi soderodnimi deželami in državami.

Več pozornosti bi bilo dobro posvetiti tudi gojitvi raznega grmičnega sadja in jagod, kakor tudi izdelavi dotičnih sadnih izdelkov. Moralo pa bi se seveda s prvega početka delati po strokovnem načrtu, da bi ljudje ne imeli zastoj truda in stroškov.

K sklepu še ena opazka: Naši kmečki gospodarji, ki uvidevajo važnost sadjereje in potrebo, da se isto povzdigne, naj ne čakajo zopet le na svoje poslance in druge voditelje, da jim stvar uredijo; sami naj marveč store prve korake s tem, da se v svojih društvi posvetujejo, kako in kaj bi bilo v posameznih krajih ukreniti v povzdigo sadjereje. Še le potem naj prosijo pomoči pri poslancih, ki jih tudi v tej zadevi ne bodo zapustili.

K.

Preteča nevarnost naši vinski kupčiji.

Boj proti žganju in tujemu pivu.

Ko je trtna uš ugonobila večino lepih vinogradov v naših kranjskih, štajerskih, primorskih in istrskih vinorodnih krajih, so s krčevito vnemo pričeli zasajati nove ameriške vinograde, ne oziraje se na ogromne stroške, ki jih je obnavljanje zahtevalo. K temu delu je vzpodbujalo zlasti dejstvo, da so nove cepljene trte mnogo lepše uspevale ter mnogo več rodile kakor stare in da so se z vpeljavo finejših trtnih vrst začela pridelovati tudi boljše vina, ki so dosegla tudi višjo ceno.

Še pred par leti se nobenemu niti sajalo, da bi v bližnji bodočnosti utegnili v naših krajih nastopiti kupčijska kriza vsled prevelikega vinskega pridelka. In žal, da bi utegnili do tega priti, če se prodajne razmere ne izboljšajo. Samo ena izborna letina je na tisoče vinogradnikom, ki so stavili v svoje vinograde vse upanje na boljšo bodočnost, vzela veselje do nadaljnjega zasajanja, in to vsled preslabe vinske kupčije. Na stotine vinogradnikov na Štajerskem, Kranjskem, Goriškem, v Istri i. dr., ima še ves svoj vinski

pridelek v kleti in ga ne more spraviti tudi po prav nizki ceni v denar. Žalostno, toda resnično!

Vsakdo, ki svetovnih razmer ne pozna, začudeno vprašuje po vzroku slabšanja vinske kupčije, ko vendar Avstrija prav malo vina prideluje v primeri s prebivalstvom, namreč povprečno po 4.000.000 hektolitrov na leto. Tudi uvoz tujih vin je sedaj tako neznan, izvzemši iz Ogrskega, da bi z našim vinogradništvom ne smel tekmovali, in slednjič tudi delovanje onih, ki delujejo proti pitju opojnih pijač, je v tem oziru brez pomena.

Glavni vzrok slabšanja vinske kupčije tiči v vedno bolj razširjajočem se uživanju piva in žganja. Dočim se je pivo še pred kakimi 10 leti dobivalo le v večjih krajih in le v večjih gostilnah, se danes dobiva v vsaki zakotni gorski gostilni. „Pivo je ceno in človeka hladi“, tako si vsakdo misli, in zato vidimo sedaj povsodi po deželi, da kmet ali kmetica, ki prestopi prag gostilne, ne naroči več vina, marveč le pivo. Potemtakem si dela pravzaprav vinogradnik sam veliko konkurenco. V tem oziru ne zadeva krivda gostilničarja, pač pa uživalce, ki so voljni tujo vodo v podobi piva drago plačevati, zato da je domači vinski pridelek od leta do leta cenejši.

S tem ni rečeno, da naj se pivopitje opusti, toda mi smo proti splošnemu uživanju zlasti tujega, od naših nasprotnikov vsiljenega piva, ki uničuje obstoj tudi naših domačih pivovaren. Mnogo domačih narodnih pivovaren propade, ker jih izpodrivajo tuje pivovarne. Zato naj bi se tudi pri nas po njihovem geslu ravnalo: „Nič tujega v deželo“.

Da se torej prodaja in poraba vina v naših krajih pospeši in povzdigne, je pričeti boj proti tujemu pivu s tem, da se na gostilničarje vpliva, da naročajo pivo le od domačih pivovarnarjev in da se davek na pivo kolikor možno zviša. Nekaj se je že s 1. julijem zvišal, a še vedno premalo, da bi se poraba nekoliko zmanjšala.

Enak boj je pričeti tudi proti žganjepitju, ki se med nižjimi sloji vedno bolj razširja, kmetom ne povzroča samo gmotnega uničenja, marveč tudi moralno propalost.

Če bi se ljudstvo, zlasti v vinorodnih krajih, na vsakem shodu in ob vsaki ugodni priliki po merodajnih osebah (po župnikih, županih, zdravnikih, učiteljih i. dr.) poučevalo, na kakšen način sami sebe gmotno in moralno uničujejo, smo prepričani, da bi v kratkem času nastal popoln prevrat, da bi o vinski krizi ne bilo več govora in da bi potem kupčija z našimi vini zopet postala tako živahna, kakor je bila nekdanj. Zato vinogradniki, složno v boj proti tujim tekmovalcem!

Fr. Gombač.

Nekoliko o povzdigi prometa z živili in deželnimi pridelki na Slovenskem.

Življenske razmere postajajo dandanes za vse stanove tako v mestih in trgih kakor na deželi dražje in težavneje. Po mestih in trgih se peča večinoma prebivalstvo s trgovino, z obrtnijo, rokodelstvom itd., med tem ko na deželi kmetijski stan od pomanjkanja delavskih močij ne zmaguje svojih opravil in tarna ob pomanjkanju dohodkov in zaslužka. Pri meščanih opazujemo v zadnjih 20 in 30 letih, da opuščajo bolj in bolj svoja zemljišča, ki jih imajo v bližini mest, in k večjemu, da še prideljujejo krmo, in le tu in tam žito.

Vsa druga pridelovanja so opustili in raje kupujejo živila na trgu in v prodajalnicah. Pa tudi po naših manjših mestih vidimo, da se sedanji trgovci, obrtniki in rokodelci ne pečajo več s kmetijstvom. Vzroki so iskati v strokovnem neznanju poljedeljskih opravil, v draginji in nezanesljivosti kmetijskih poslov in dninarjev in slednič v tem, da mora biti investiran dandanes precejšnji kapital v zemljišču, katera glavnicca donaša v drugih strokah večje obresti. O tem, da bi se posamezne uradniške obitelji pečale s kmetijstvom, dandanes ne more biti več govora, ker tu manjka še bolj vseh pogojev. Dejstvo je, da dandanes narašča število prebivalstva po naših mestih in trgih očitno, dočim pada prebivalstvo na deželi. Vse hiti in hrepeni po mestnem življenju. Največji odstotek dadó razni delavci, posli in potem nižji uradniški stan najrazličnejših strok. Te razmere so podražile življenje v mestih in poslabšale delavske razmere in kmetijski stan na deželi. V tej zadevi, da navedem le najbolj očitiden zgled, ki ga vsaka rodbina dan na dan doživi, je, da postaja zelenjava in druga navadna živila dan na dan dražja in da stojimo pred mogočnostjo, da jih za drag denar niti ne bomo dobili. Vse hoče le uživati in se posveča drugim stanovom, kdo pa bode polje obdeloval in živino redil? Iz tega razloga opazujemo, da se v primeri rastočim potrebam, ki jih stavijo dandanes naša mesta, ne množi število prekupcev in zalagateljev, da preje pada. In če še te bolj natanko pogledamo, tedaj spoznamo, da so to le bolj delo mrzeči ljudje, ki jim ne ugaja težko kmetijsko delo, ampak bi radi z lahkoto živeli. Odtod izvira, da se nobeden ne pospé do blagostanja, da pa tudi nimajo veliko enakomernega in dobrega blaga na prodaj.

Pri teh razmerah najbolj trpi promet živil in deželnih pridelkov in njih vrednost. Če ima naš kmetovalec dandanes večjih stroškov z obdelovanjem svojih zemljišč, zahteva tudi, da jih dražje spravi v denar in ker manjka prekupčevalcev, prodaja jih sam, vozi se v mesta in trge, pri tem trosi denar in čas tako, da vključ primernim cenam svojih prodanih izdelkov

nima pravega haska od te knpčije. Nasprotno, ker se razvadi na hrani in pijači, odvadi pa enakomernemu delu, bolj ali manj trpi pri tem njegovo posestvo. „V mestu zaslužil, v mestu zapravil“.

Ta način spravljanja živil in deželnih pridelkov v promet, zlasti sedanja aproviziranja manjših mest in trgov po Slovenskem je vsled takega položaja nezadostna, pomanjkljiva in pri tem trpe tako prebivalci, kakor nima od tega nikakega dobička kmetijski stan.

Umevno je, da bi tu združeno delovanje izvrstno vspelo; vendar od tega ne moremo dandanes preveč zahtevati; ta ideja se mora pri nas šele uživeti, dokler pa tega ni še, pomagati si moramo na drug način.

Dejstvo je, da se pri nas na deželi, po naših manjših mestih in trgih zelo razvija trgovski stan. Želja, si na lažji način osigurati existenco, je pridobila pri nas veliko število trgovcev in kramarjev. Dočim se je ta stan popred pečal tudi s kmetijstvom in si je na ta način bolj osigural bodočnost kakor pri sami trgovini in se je vsled tega tudi lažje in sigurnejše povspel do blagostanja, dandanes tega ne stori več in zato tudi opazujemo, da trgovski stan pri nas ne uživa več tisto zaupanje in se ne povspeva več do istega blagostanja kakor popred, ampak premnogi konkurzi podučè nas o nasprotnem. Zahteva, da bi se naš trgovski stan zopet poprijel kmetijstva, je v današnjih časih skoro nemogoča in skoro ni izvedljiva. Pač pa se nudi premnogim našim trgovcem tako po mestih kakor v vaseh, da se intenzivneje poprimejo nakupovanja živil in deželnih pridelkov, ki jih potem lično uredè, pravilno shranjujejo, jih obvarujejo pred pogubo itd. z eno besedo, ker so trgovsko izobraženi, jih z dobičkom spravijo v promet. Nakupovanje deželnih pridelkov in živil na eni strani, pospešuje na drugi strani prodajo trgovčevih kupčijskih predmetov, ker bode vsak prodajalec raji kupil pri trgovcu, kojemu redno prodaja večjo množino svojih kmetijskih pridelkov, kakor pa od drugega. Tu velja: roka roko umije.

Samo ob sebi je umevno, da se taka dvojna kupčija dobro rentira. Primeren izgled nam bode to jasno pokazal: Po naših manjših mestih in trgih se nahaja veliko število trgovcev, ki od jutra do večera čakajo, kedaj se prikaže kak človek v trgovino, da kupi kak predmet. Kako drugače bi se razvijala njegova trgovina, če bi poleg, recimo, svoje specerijske trgovine se pečal še z nakupom jajc, ali krompirja, ali žita itd. ali če bi na drobno prodajal razna živila, surovo maslo, sir, zelenjavo, sadje, razne prikuhe itd.

Kako radi bi mu na dom privražali kmečki posestniki večje množine teh pridelkov, kako skrbno bi mu jih pripravili, samo, da bi jih spravili v denar in koliko štacunskega blaga bi kupili pri njem.

Kako hvaležni bi mu bili na drugi strani meščanje trgovci, obrtniki, uradniki i. t. d., ko bi se zamogli zanesti, da bi dobivali pri takem trgovcu vedno na prodaj na drobno raznih živil in življenskih pridelkov. Gotovo bi se povzignila njegova trgovina. Že za reklamo tako rekoč bi moral imeti tako blago na prodaj. In v resnici se nahaja že dandanes precej trgovcev, posebno v vaseh, ki umejo to kupčijo; le v naših mestih in trgih, kjer bi taka trgovina še bolje uspevala, tam jih popolnoma primanjkuje. Tam še dandanes gospodarijo razne branjevke; tam, kjer se je promet podvojil in potrojil; tam, kjer postaja ustanovitev takih trgovin vedno občutnejša in potrebnejša, tam se ne ustanovijo.

Kdor prav razumeva resnično potrebo, ki je nastala po naših manjših mestih in trgih po Slovenskem pri dobavi živil in deželnih pridelkov, ko se isti na drobno kupujejo; kdor vé, kaka draginja je nastala v teh predmetih; kdor na drugi strani vé, kako malo ima kljub temu kmetijski stan od prodaje teh pridelkov in slednjič kdor more preračunati, koliko veliko občekoristnega bi se dalo tu storiti, če bi se ta promet na označeni način povzdignil in reguliral, ta bode na to z navdušenjem sprejel nasvet, naj se posveča prometu in prodaji deželnih pridelkov večjo pozornost.

V interesu naše slovenske trgovine v interesu povzdige občnega blagostanja naših manjših trgovcev, in kramarjev, v interesu povzdige vrednosti raznih kmetijskih pridelkov, kojih pridelovanje se vsled vedno večjih stroškov vedno bolj slabeje rentuje; v interesu nasega meščanstva, v interesu povzdige kmetijskega stanu bi bilo, da bi se ta kupčija pri nas na Slovenskem vpeljala in razširila in zato se obračamo v sedanjem zimskem času, ko naj bolj trpimo pod sedanjimi neugodnimi razmerami, do vseh naših trgovcev in kramarjev z nasvetom, naj uvažujejo sebi in občnemu blagu v korist ta naš predlog. Iz narodno-gospodarskega stališča pa bi imela ta upeljava te kupčije neprecenljive dobrote tako za kmetijski stan kakor pa za posamezne trgovce, ki bi se poprijeli te trgovine. In že sedaj lahko opazujemo pri posameznih trgovcih blagostanje, ki so si ga pridobili s to kupčijo.

—e.

Kronika Zadrúžne zveze.

Nove članice. V zadnjih sejah načelstva Zadrúžne Zveze so bile sprejete v zvezo sledeče nove članice:

Hranilnica in posojilnica v Št. Vidu pri Vipavi;

Hrvatska poljedelska blagajna u Sinju;

Osrednja perutninarska zadruga v Ljubljani;

Hranilnica in posojilnica v Stoprcah;

Kmečko-delavska hranilnica in posojilnica v Trbovljah;

Hranilnica in posojilnica v Kajdini;

Hranilnica in posojilnica v Podčetrtku;

Živinorejska zadruga v Dol. Dolskem;
Ljudska hranilnica in posojilnica v Mirnipeči;
Hranilnica in posojilnica v Lešah;
Hranilnica in posojilnica v Staremtrgu.

Zadružna okrožja na Kranjskem. Načelstvo Zadružne Zveze je sklenilo, da se tudi na Kranjskem vpeljejo zadružni okrožja, kakor se je to že storilo na Spodnjem Štajerskem. Kakšen je namen teh okrožij, to smo že pojasnili v zadnji številki v oklicu na štajerske članice. Z organizacijo se bo pričelo po novem letu. Upamo, da bode ta sklep zveze našel obilo odmeva v naših zadružnih krogih in da bo pripomogel k utrditvi in izpopolnitvi našega zadružništva.

Poziv! Tiste denarne zadruge, ki prosijo pri Zvezi za dovolitev novih kreditov, naj v vsakem slučaju obenem na dotičnem naročilu naznanijo tudi končno stanje hranilnih vlog.

Zadružni pregled.

Nove zadruge. Meseca septembra t. l. so bile v zadružni register vpisane sledeče slovenske in hrvaške zadruge:

Na Kranjskem:

Velika Dolina (okrož. sod. Rudolfovo), Hranilnica in posojilnica, registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Veliki Dolini.

Postojna (dež. sod. Ljubljana), Vrboreja in pletarstvo v Postojni, reg. zadr. z omej. zav.

Dobliče (okrož. sod. Rudolfovo), Kmetiska hranilnica in posojilnica, reg. zadr. z neomej. zav. v Dobličah.

Mirna peč (okrož. sod. Rudolfovo), Ljudska hranilnica in posojilnica v Mirnipeči, reg. zadr. z neomej. zavezo.

Motnik (dež. sod. Ljubljana), Hranilnica in posojilnica v Motniku, reg. zadr. z neomej. zav.

Št. Gothard (dež. sod. Ljubljana), Hranilnica in posojilnica v Št. Gothardu, reg. zadr. z neomej. zavezo.

Begunje pri Cerknici (dež. sod. Ljubljana), Kmečka posojilnica v Begunjah pri Cerknici, reg. zadr. z neomej. zav.

Na Štajerskem:

Stoprce (okrož. sod. Maribor), Hranilnica in posojilnica Stoprcih, reg. zadr. z neomej. zavezo.

Brezno ob Dravi (okrož. sod. Maribor), Hranilnica in posojilnica v Breznu ob Dravi, reg. zadr. z neomej. zav.

Sv. Križ pri Mariboru (okrož. sod. Maribor), Kmetijska nakupovalna in prodajalna zadruga pri Sv. Križu pri Mariboru, reg. zadr. z omej. zavezo.

Trbovlje (okrož. sod. Celje), Kmečko-delavska hranilnica in posojilnica v Trbovljah, reg. zadr. z neomej. zav.

Podčetrtek (okrož. sod. Celje), Hranilnica in posojilnica v Podčetrtku, reg. zadr. z neomej. zav.

Podčetrtek (okrož. sod. Celje), Ljudska hranilnica in posojilnica v Podčetrtku, reg. zadr. z neomej. zavezo.

Na Primorskem:

Dobravlje (dež. sod. Gorica), Kmečka delavska gospodarska zadruga v Dobravljah, reg. zadr. z omej. zav.

Štivan (Cres), (okrož. sod. Rovinj), Gospodarsko trgovačko društvo (konsumna zadruga) u Štivanu, registrirana zadruga na neograničeno jamstvo.

V Dalmaciji:

Šibenik (okrož. sod. Šibenik), Pučka štedionica u Šibeniku, reg. zadr. sa neograničenim jamstvom.

Zadar (dež. sod. Zadar), Hrvatska pučka štedionica, reg. zadr. sa neograničenim jamstvom u Zadru.

Opuzen (okrož. sod. Split), Pučka štedionica na Opuzenu, reg. zadr. s ograničenim jamstvom.

Glavina (okrož. sod. Split), Srpska zemljoradnička zadruga u Glavini, protokolirano udruženje sa neograničenim jamstvom.

Korčula (okrož. sod. Dubrovnik), Klesarska zadruga registrirana na ograničeno jamstvo na Verniku.

Sinj (okrož. sod. Split), Cetinjska Pučka štedionica u Sinju, reg. zadr. sa ograničenim jamstvom.

Mravince (okrož. sod. Split), Seoska blagajna za štednju i zajmove, zadr. uknjižena na neogran. jamčenje. — Promjena tvrdke u: Seoska blagajna za štednju i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje u Mravincima i Kučinama.

Okrožni zadružni shod za Posavje se je vršil preteklo nedeljo v Artičah ob veliki udeležbi domačinov in zastopnikov drugih zadrug iz Posavja. Na shodu so govorili gospodje Agrež, Potovšek in Pušenjak. Ustanovilo se je zadružno okrožje za Posavje in izvolil kot načelnik okrožja preč. gospod župnik Jože Potovšek, načelnik posojilnice v Artičah; kot podnačelnik gospod veleposestnik M. Kozinc, načelnik posojilnice v Sevnici; kot tajnik gospod ekonom M. Cerjak, tajnik posojilnice v Rajhenburgu. Prihodnje leto se vrši tak shod v Rajhenburgu. Splošno se je izražala želja, da se po vseh krajih naše domovine prirejajo taki shodi.

Dalmatinski klesarski zadrugi v Pučišću je ministrstvo javnih del za povzdigo in razširjenje obrta dovolilo 30.000 kron brezobrestnega posojila.

Zveza angleških konsumnih društev je imela te dni svoj občni zbor, kateremu je bilo predloženo poročilo o delovanju zveze v minolem letu. Iz tega poročila posnemamo: V zvezi je bilo učlanjeno zadrug 1906. l. 1.596, 1907. l. 1.582 (—14); število članov je znašalo 1906. leta 2.334.754, 1907. l. 2.434.085 (+101.131); izvrševalna glavica je znašala 1906. l. 706.187.316 K, 1907 l. 769.325.493 K (+43.138.080 kron); letni promet je znašal 1906. leta 2.350.416.168 K 1907. l. 2.537.224.776 K (+186.814.608 K); čisti dobiček je znašal 1906. l. 263.399.880 K, 1907. leta 288.080.184 K (+24.680.304 K).

Nova zadružna zveza se je ustanovila v avstrijski Šleziji in bo obsegala tamošnje poljske kmetijske zadruge. Prvega sestanka, ki ga je sklicalo več poljskih poslancev, se je udeležilo po svojih zastopnikih 62 poljskih hranilnic in posojilnic. V Šleziji obstoji poleg nemške tudi češka zadružna zveza, vendar so bile vselej poljske zadruge včlanjene pri nemški in ne pri češki zvezi, dokler si niso sedaj osnovala lastno središče.

Glavna zveza srbskih kmetijskih zadrug s sedežem v Belgradu priredi to zimo tri zadružne poučne tečaje. Vsak tečaj bo trajal mesec dnij in se bo v vsakega sprejelo k večjem 25 učencev. Učni načrt za vse tri tečaje je enak in obsega sledeče tvarine: 1. Zgodovina in načela kmetijskega zadružništva. 2. Zadružno pravo. 3. Zadružno računstvo. 4. Zadružna korespondenca. Ustroj in poslovanje a) kme-

tijskih zadrug, b) kmetijskih nakupovalnih zadrug, c) mlekarskih zadrug, d) vinarskih, e) strojnih in f) raznih drugih zadrug. Stroške za bivanje v Belgradu poravnava glavna zveza sama. Za vsprejem se zahteva, da je prosilec dovršil najmanj 4 razrede ljudske sole, da je doslužil vojake, oziroma da je vojaške službe oproščen in kot nadaljni pogoj se stavi zahteva, da se mora vsak kurzist zavezati, da se bo posvetil kmetijskemu združništvu.

Na združni šoli v Darmstadtu na Hessenskem se je dne 5. oktobra pričel zopet šestmesečni tečaj za kmetijsko združništvo. Vseh slušateljev je 31, med njimi je 5 Avstrijcev in sicer 2 Nemca, 2 Slovenca in 1 Čeh.

Kreditne zadruge na Ruskem. Na Ruskem deluje dvoje vrst zadrug, ki se bavijo z osebnim kreditom za male posestnike, rokodelce i. t. d. Prve so osnovane kot posojilna in hranilna društva po Schulze-Delitschevem sistemu; druge so pa podobne našim rajfajznovkam. Zanimivo je sedanje stanje teh zadrug in njihov promet. Začetkom l. 1908 je obstajalo kakih 1450 posojilnic in hranilnic prve vrste in skoro 2000 rajfajznovk.

Od ruske uprave malega kredita sestavljena bilanca, obsegajoča 847 posojilnic in hranilnic po Schulze-Delitschevem sistemu in nanašajoča se na začetek l. 1906., je podala sledeče stanje:

Aktiva v 1000 rubljih:

Stanje blagajne	1731
Depoziti pri kreditnih zavodih	1676
Obrestonosni vrednostni papirji	4008
Posojila	49143
Po komisijah dobljeno blago	34
Premoženje	1071
Zgube	95

Skupaj 58558

Pasiva v 1000 rubljih:

Osnovna glavnica	14560
Rezervni fondi	3061
Posebni rezervni fondi	440
Vloge	32248
Vsota komisijskih opravil	3
Prenešene vsote	1539
Dobiček	1425

Skupaj 58559

V primeri s prejšnjimi leti so se posli teh posojilnic in hranilnic pomnožili. Bilanca 885 teh zadrug, ki je 1. januarja 1905 izkazovala 55½ milijonov rubljev, je izkazala 1. januarja 1906 58½ milijonov rubljev. Ravno tako je narastlo število članov. Dne 1. januarja 1905 je namreč štel 934 zadrug skupaj 370.000 članov, dočim je 1. januarja 1907 imelo 847 zadrug 400.000 članov.

Posojilnic Rajfajznovega sestava je sedaj okoli 2600, od katerih jih deluje skoro 2000. Bilanca 1871 takih zadrug je izkazala 1. januarja 1908 sledeče stanje:

Aktiva v 1000 rubljih:

Stanje blagajne	1030
Depoziti pri kreditnih zavodih	1203
Obrestonosni vrednostni papirji	233
Posojila	21361
Po komisijah dobljeno blago	233
Premoženje	340
Zgube	334

Skupaj 24724

Pasiva v 1000 rubljih:

Osnovna glavnica

a) lastna	612
b) izposojena	3365
Rezervni zakladi	673
Posebni rezervni zakladi	233
Vloge	13262
Izposojila	5244
Vsota komisijskih opravil	22
Prenešene vsote	161
Dobiček	1252

Skupaj 24724

Dne 1. januarja 1908 je znašalo število članov v 1871 zadrugah 820.000, dočim je bilo 1. januarja 1907 v 1176 zadrugah samo 492.000 članov.

Iz teh podatkov sledi, da se organizacija združnega malega kredita dobro razvija in da ima še lepo bodočnost.

S. V. Borodaevsky.

Gospodarske drobtine.

Nakup močnih krmil. Letos, ko bo treba vso slamo porabiti za krmo, se nujno priporoča, da si nakupimo nekaj močnih krmil in da si na ta način pomagamo do boljše krme. Izmed močnih krmil se posebno priporočajo lanene tropine in sezamove tropine. Lanene tropine so bolj okusne in jih živina raje žre. Na dan se poklada molznim kravam poprek po ½ do 1 kg pa tudi do 2 kg, kjer se mleko dobro plačuje in kjer so krave dobro molzne in se izplača tako pokladanje. 100 kg lanenih tropin stane v Ljubljani 19 K. Če jih primerjamo z otrobi, moramo reči, da so lanene tropine dvakrat toliko redilne moči kakor pšenični otrobi. Oljne tropine se pokladajo na ta način kakor otrobi, da se jih namreč pomeša z rezanico, prej pa nekoliko ovlaži (poškropi z vodo), da primejo rezanice.

Pokladanje živinske soli. Letošnjo zimo treba živini vsak dan nekoliko soli. Sol napravlja krmo okusnejšo, na kar bo treba letos gledati, ob enem pa pripomore, da se krma lažje prebavi, kar je pri letošnji krmi tudi važno. Če hočemo, da se bo slama kolikor mogoče dobro prebavila, je na vsak način potreba, da se rezanica nekoliko poškropi s slano vodo. Zlasti bo kazalo, da se letos jedi, ki jih živina pušča v jaslji, poškrope s slano vodo. Soli sme odraslo govedo dobiti k večjem po eno žlico na dan, t. j. okoli 30 gramov. Preobilno pokladanje soli bi seveda škodovalo. 50 kg živinske soli stane 3 K 60 h, 1 kg torej okroglo 7 h. V takih letih kakor letos, ko je pomanjkanje krme splošno, bi se morala živinska sol ceneje dobiti!

Koruzna letina. Po vladnem poročilu cenijo znesek letošnje koruzne letine v Združenih državah na 2.642,687.000 bušljev. Pridelek je bil letos povprečno na aker 26,2 bušlja proti 25,9 v lanskem letu in proti 25,6 kot povprečni pridelok zadnjih desetih let. Kakovost koruze je letos 86,9 odstotkov proti 82,8 v lanskem letu in proti 84,3 kot povprečni kakovosti zadnjih desetih let. Največ koruze pridekujejo države Illinois, Jowa, Nabraska, Missouri, Texas, potem Kansas, Indiana, Ohio, Oulahoma itd.

Letošnja dobra vinska letina zelo slabo vpliva na vinske cene. Tako morejo Vipavci svojo izvrstno kapljico prodati komaj za 20 vin., Istrijanec pa komaj po 14 vin. liter. Ali bi se ne dalo tej bližajoči vinski krizi, ki jo bomo menda kmalu še bolj občutili, odpomoči z ustanavljanjem prodajalnih zadrug, ki bi našim izbornim vinom pridobile nove trge.

Kake vrednosti so lanene in druge oljnate tropine za pitanje prašičev? Za hitro opitanje prašičev se priporočajo v novejšem času tudi zmlete tropine od oljnatih tropin, kakor n. pr. lanene tropine, kokosove tropine, sezamove tropine itd. V trgovini se dobe take tropine tudi pod drugačnimi imeni, kakor n. pr. „krepko-redilna moka“ itd. Te tropine so zelo bogate na redilnih snoveh, zlasti na beljakovinah in tolščah; zaradi tega so to močna in veliko bolj tečna krmila, kakor otrobi. Za mlado geved, krave in pitane voli so tropine izvrstna krma, ako se polagajo v pravi množini. Pitovnim prašičem jih pa ne kaže pokladati namesto žita, in sicer zaradi tega ne, ker imajo v sebi preveč tolšče v podobi olja. Izkušnje nas namreč uče, da se prašiči po takih tropinah sicer hitro redijo, da pa dajejo mehko in manj okusno meso in mehak ali salast špeh. Meso tako rejenih prašičev je slabše ne le za mesene klobase, ampak tudi sploh za sušenje, ker se med prekajanjem mast močno scedi in meso tako osuši, da zgubi veliko na svoji teži; prekajeno meso je bolj pusto in trdo.

Bliza se trajno slabo vreme in z njim slaba pota. Kdor si želi v tem času ohraniti zdravje, posebno se varovati prehlajenja, mora pred vsem imeti dobro in toplo obuvalo, kateremu ne škoduje nobena mokrota. Da se dobi tako obuvalo, da postane in ostne usnje neprodarno in gosto, se mora mazati z dobrim mazilom za usnje. Kot tako se priporoča edinole izvrstno Prajnikovo vaselin mazilo za usnje, po katerem postane usnje mehko, elastično, gosto in neprodarno za vsako mokroto in le tako obuvalo je trpežno in toplo ob vsakem vremenu, ob vsakem času. To mazilo ima še to prednost, da se usnje takoj, ko se je uamazalo z mazilom, lahko čisti s čistilom. Zahtevajte torej sebi v korist v vseh trgovinah edinole Prajnikovo mazilo, ki ni samo dobro, ampak tudi ceno in domače blago, ne dajte si vsiljevati manjvrednega in tujega blaga, temveč poslužujte se edinole blaga narodne tovarne M. J. Prajnika v Dobrlivasi na Koroškem.

Za obnovitev dalmatinskih vinogradov, katere je uničila filoksera, dovolilo je poljedelsko ministrstvo 300.000 K, ki se imajo razdeliti med vinogradnike kot brezobrestno posojilo, deželni odbor dalmatinski pa je odredil 53.000 kron v isto svrhu.

Sadno drevje. Veje, ki stoje pregosto, naj se gladko odžagajo. Veje z ranami od krvavih uši naj se odstranijo in zažgo. Listje naj se spravi na kompost in se naj tod pokrije z zemljo, da uničimo razne bolezni in mrčesa. Odstranimo mah od skorje; staro skorjo dreves, ki je odstopila, odluščimo, ker se za njo skrivajo najškodljivejša mrčesa. Kolikor visoko je mogoče, naj se pobelijo debela in veje.

Izvoz živine v Italijo. Po južni železnici se je skozi Koprnico in po furlanski železnici skozi Červinjan izvozilo iz Avstrije v Italijo prošlega meseca oktobra 19.282 glav razne živine: 2594 konj, 704 volov, 94 bikov, 3038 krav, 64 bivolv, 8615 junic, 2746 telet, 584 ovac in 743 prašičev. Poleg tega se je izvozilo mnogo zaklane živine in svežega mesa.

Na Kitajskem je 2505 tujih trgov z 69.850 osebami, katere so pri njih zaposlene. Japoncev je med tujimi trgovci na Kitajskem največ; imajo namreč v cesarstvu sredine 1416 trgovskih tvrdk z 46.610 vslužbenci. Potem slede Angleži z 490 tvrdkami in 9206 osebami, Nemci imajo 239 tvrdk z 3553 osebami, Portugalci 59 trgov z 3188 nameščenci, Amerikanci 115 trgov z 2862 osebami in naposled Francozi, v katerih trgovinah je nastavljenih 2901 uslužbenec.

Književnost.

Trgovski koledar za leto 1909. Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ je izdalo pravkar tretji letnik svojega koledarja in sicer za l. 1909. To delo je skromno po svojem naslovu, a lepo in bogato po svoji vsebini. Poleg navadnih podatkov, kakršni so običajni v vsakem koledarju, obsega mnogo zares poučnega in zanimivega gradiva, ki bo prav prišlo posebno pripadnikom trgovskega stanu. Omenjamo le nekatere članke in spise, ki jih vsebuje koledar: Uvozna carina, avstrijski konzulati, varstvo patentov in znamk, trgovska korespondenca, kalkulacija, potni listi, razprodaje, krošnjarstvo, dopustnost trgovskega popovanja, posebna določila za izvrševanje trgovine z mešanim blagom, olajšave glede donašanja dokaza vsposobljenosti, sposobnostni dokaz za trgovske obrte, pokojninski zakon za zasebne uslužbenice, trgovsko-obrtni strokovni tolmač. Iz teh podatkov je razvidno, da mu je vsebina zelo bogata in raznovrstna, vključ temu mu je pa cena prav nizka, kajti lično vezan koledar stane le 1 krono. Naroča se pri slovenskem trgovskem drnštvu „Merkur“ v Ljubljani. Koledar sta uredila dr. R. Marn in ravnatelj Silv. Škerbinec. Š.

Cene mlečnih izdelkov.

Dunajska borza za surovo maslo, dne 5. novembra 1908. Nekateri strokovnjaki v trgovini z surovim maslom trdijo, da se v Avstriji in na Ogrskem še ni nobeno leto izdelalo toliko surovega masla kakor v tekočem letu. Dovoz se je nekoliko zmanjšal, kar je zvezi s tem, da se je konzum malo znižal, vendar je neprodanega blaga ostalo še dosti. K tem pride še kot obteževalna okoliščina to, da je dunajska hladilnica zaradi pomanjkanja prostorov bila prisiljena zavrniti znatne množine surovega masla. Pravijo da leži v dunajski in budimpeštanski hladilnici surovega masla v vsaki okoli 2000 meterskih stotov. Zanimanje za kupčijo je mlačno cene so bile sledeče: I. 2.60—2.75, II. 2.35—2.60, II. 2.10 do 2.30, IV. 1.90—2.—, V. 1.70—1.75; skuhan maslo I. 2.15—2.30, II. 2.05—2.10.

Kletarski tečaji.

Znano je, da je kletarstvo na Kranjskem v primeru z drugimi bolj naprednimi, vinorodnimi deželami še na jako nizki stopinji — ter da je nujno potrebno, da se naši vinogradniki z vso resnostjo poprimejo boljšega kletarjenja, ako hočejo pridelavati dobro, okusno in stanovitno vino in ako hočejo vino izvažati ter s pridelki drugih dežel vsposno konkurirati.

Kaj pomaga najlepše grozdje iz najboljšega vinograda, ako iz njega gospodar ne zna pripraviti fino, zlahtno in stanovitno vinsko kapljico?

Istotako je znanje umnega kletarstva neobhodno potrebno za vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom in ki lahko iz najboljšega vina najslabše naredijo, ako ž njim pravilno ne ravna.

Da se poudi interesentom prilika, izobraziti se teoretično in praktično v umnem kletarstvu priredi c. kr. vinarski nadzornik B. Skalicky pri državni vzorni kleti v Novem mestu

tekem prihodnjih zimskih mesecev več trodnevni kletarskih tečajev in poleg tega enodnevni tečaj izključno za gostilničarje, nevinogradnike.

Pri teh tečajih bode razlagal tudi nov vinski zakon, katerega znanje je vsakemu potrebno.

Kdor se misli enega teh tečajev udeležiti, mora se pismenim potom ali ustmeno takoj pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Rudolfovem zglasiti.

Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, priporoča se, da dotičniki prošnje prej ko mogoče vpošljejo.

Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bode pravočasno in sicer vsaj en teden pred pričetkom tečaja, pismenim potom obveščen.

Vabilo

na

izredni občni zbor

Zadružne mlekarne za Blejski kot s sedežem v Gorjah,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo dne 29. novembra 1908 popoldne ob 3. uri v zadružni dvorani.

Dnevni red:

1. Nagovor načelnika.
2. Poročilo o delovanju in razpustu zadruge.
3. Razni nasveti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Zagradcu,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 20. decembra t. l. v hranilničnih prostorih v župnišču po popoldanski službi božji ob 3. uri.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Volitev enega ali dveh odbornikov in nadzorstva.
3. Slučajnosti.

Načelstvo.

Tropinovec in droževec

oddaja večje množine po K 1-80 liter „Kmetijsko društvo v Vipavi“.

Priporoča se: vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov.

Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

NESTLÉ-jeva

moka za otroke

Priznано redilno sredstvo

Za zdrave in bolne otroke kakor tudi za bolne na želodcu.

Obvaruje in odstranjuje otročjo drisko in bluvaje, črevesni katar.

Knjižica: Otroška hranitev zastoj pri NESTLÉ

Dunaj I. Biberstrasse 11.

Vabilo

na

izredni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Zibiki,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v petek dne 11. dec. 1908 v posojilniških prostorih zjutraj ob 8. uri.

Dnevni red:

1. Izvolitev načelnika v nadzorstvo.
2. Poročilo o izvršeni generalni reviziji in potrebni ukrepi na podlagi taiste.
3. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

na

izredni občni zbor

Ljudske hranilnice in posojilnice v Celju,

registr. zadr. z neom. zavezo,

ki se vrši dne 9. decembra 1908 ob 9. uri dopoldne v zadružniških prostorih.

Dnevni red:

1. Sprememba pravil.
2. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi občni zbor ne bil sklepčen ob določeni uri, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število navzočih.

Karol Pollak

tovarnar

• Ljubljana •

priporoča svoje izvrstne

transmisijske (gonilne) jermene

posebnega stroja (Gerbung),

dalje jermenčke za zave-

zavanje in drugo ena-

kovrstno jermenje.

x-1

P R E G L E D

poslovanja hranilnic in posojilnic na podlagi vposlanih mesečnih izkazov za mesec september 1908.

I m e	Prejemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				P o s o j i l a				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Artiče	3141	87	4930	36	8072	23	2011	72	1489	42	2340	—	—	—	153
Baderna															
Bajagić	36682	51	36791	93	73474	44	6160	—	2500	—	31805	23	9984	09	223
Barban															
Baška	126668	53	122972	51	249641	04	89512	39	84632	18	7234	52	2825	70	208
Beram	1696	72	3347	70	5044	42	250	—	7915	58	1184	—	380	57	122
Belapeč															
Biograd	17188	25	13479	86	30668	11	663	84	188	42	13099	96	5017	27	600
Blagovica	20369	21	10932	01	21301	22	3740	—	2519	89	5400	—	500	—	211
Bled	40360	06	39080	70	79440	76	11143	—	16196	75	4800	—	24024	—	216
Bloke	26474	80	26272	07	52746	87	979	—	3968	71	17100	—	7920	—	354
Boh. Bistrica	16128	89	23223	84	39352	73	9135	—	5549	37	4000	—	2354	40	—
Boljun	2852	60	2941	—	5793	60	1702	—	55	—	750	—	977	—	109
Boljunec	3244	03	3841	94	7785	97	85	—	458	—	3370	—	513	50	285
Borovnica	49390	41	45114	02	94504	43	4614	25	4926	72	4006	—	4380	—	325
Boštanj	4072	62	3898	30	7970	92	848	36	2450	—	440	—	510	—	83
Brezovica															
Bučka	10904	42	4654	—	15558	42	5727	42	470	—	4182	—	400	—	254
Buzet	20025	09	20735	80	40760	89	11550	—	3524	01	6807	80	2107	63	7311
Besnica pri Kranju	164	—	565	—	729	—	155	—	65	—	—	—	—	—	55
Bobovišče	1109	30	1081	31	2190	61	600	—	—	—	610	—	—	—	42
Celje	186678	44	188574	17	375252	61	84704	22	16929	38	14650	—	594	40	172
Cerklje															
Cerklje pri Krš.	5201	87	7156	10	12357	97	3270	—	490	—	6665	—	209	—	181
Cerkno															
Čirknica	102322	89	100384	24	202707	13	36247	06	31888	82	58246	25	44169	30	603
Čirkovce															
Cres															
Čatež															
Češnjica	5625	59	5810	58	11436	17	890	—	5323	44	400	—	700	—	196
Čitluk	28690	88	28331	56	57022	44	1600	—	—	—	38331	56	—	—	539
Črmošnjice															
Črna gora	2211	95	2095	66	4307	61	2188	06	—	—	330	—	650	—	—
Črni vrh	6248	51	6803	12	13051	63	3974	47	1885	52	1435	—	1418	40	247
D. M. v Polju	6622	50	6123	86	12746	36	3916	—	1609	24	1800	—	—	—	96
Dicmo-Donje	82216	70	82193	37	164410	07	217	—	72	—	76530	—	1227	—	202
Dicmo H. s. b.	82213	20	82193	37	164406	57	217	—	72	—	76530	—	1227	—	203
Dob.															
Dobje	1333	43	1160	10	2493	53	1276	—	100	—	60	—	20	—	41
Dobova															
Dobropolje	34117	05	34325	29	68442	34	9378	20	10501	08	23180	—	16918	—	+4
Dobrinj	22713	70	23130	42	45844	12	7131	70	9285	85	4127	33	853	33	403
Dobrova	3905	61	3804	01	7711	62	2863	—	192	—	1000	—	—	—	25
Dobrna	121217	45	109044	11	230261	56	60321	60	1840	—	28915	—	5260	—	143
Dol	6371	12	6056	66	12427	78	2900	—	505	—	1700	—	80	—	44
Dolsko	1661	—	2250	—	3911	—	1636	—	1250	—	—	—	—	—	55
Domžale															
Draga															
Dračevica	79960	35	79545	18	159505	53	24477	53	17305	44	23031	23	22055	28	58
Drniš	12646	14	3004	86	15651	—	—	—	—	—	3000	—	60	—	561
Dubrovnik	158595	82	160360	11	318955	93	20438	52	14900	93	26880	—	33745	—	205
Fara	2271	18	1887	46	4158	64	1180	—	1260	—	625	—	—	—	117
Frankolovo															
Gornji grad	16130	64	16935	17	33065	81	16100	99	3033	74	400	—	—	—	40
Gorica															
Gore	422	38	790	—	1212	38	270	—	540	—	250	—	31	18	77
Gorje	9002	65	8202	12	17204	77	2075	—	4011	27	4108	25	3700	—	338
Gor. Logatec	6048	45	6610	36	12658	81	2467	—	1979	—	2200	—	—	—	53
Gozd	1415	—	1195	54	2610	54	800	—	1184	96	—	—	—	—	69
Gradac h. p. b.	2065	34	277	43	2343	77	—	—	—	—	27	—	100	—	46
Gradac kod Drniša	24499	71	24368	26	48867	97	—	—	—	—	260	—	391	51	331
Gradac kod Makarske	2065	44	277	43	—	—	—	—	—	—	27	—	100	—	46
Gomilica															
Hinje	824	25	348	75	1273	—	620	—	340	—	—	—	202	75	33
Horjul	7862	18	7263	66	15125	84	4176	29	2340	90	2100	93	556	90	327
Hrenovice	79059	45	78380	21	157439	66	2112	33	3642	90	72720	—	3270	—	363

I m e	Prejemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				P o s o j i l a				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Idrija	8542	18	8813	13	17355	31	31151	24	3278	86	4287	—	662	92	194
Ig	51510	88	52996	50	104507	38	17227	48	16854	68	10540	—	7760	—	342
Igrane	10373	51	8718	70	19592	21	660	—	690	—	530	—	—	—	188
Imotski	7659	24	8127	—	15786	24	320	—	331	—	7773	45	35	—	83
Izlake	20037	59	18114	86	38152	45	18740	—	5045	23	7040	—	930	—	227
Jesenice	10317	46	10144	54	20562	—	5674	90	4978	14	—	—	500	—	185
Krivodol	343	60	402	20	745	80	—	—	—	—	400	—	—	—	62
Kamnik	55249	75	55941	07	111190	32	50672	90	32317	44	12740	—	2347	70	549
Kanal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kandija	78245	40	79224	58	157469	98	28562	16	56702	14	21433	38	12336	58	1943
Karojba	422	—	790	—	—	—	422	—	180	—	610	—	—	—	106
Kaštelir	54677	77	53459	77	108137	54	19102	—	15393	65	32611	—	8936	—	22
Kazaze	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kočevje	15516	80	15022	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koljane	139	46	663	02	802	48	—	—	600	—	—	—	134	94	210
Komenda	13228	35	14418	25	27646	60	10275	51	3850	69	2400	—	133	24	142
Koprivnica	5127	10	4360	—	9487	10	4264	—	260	—	2100	—	—	—	51
Koprivnik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaštel	4664	—	6256	52	10920	52	2600	—	208	—	4247	40	40	—	67
Kozice	18625	—	17764	03	36389	—	2300	—	1201	28	16563	—	—	—	87
Kranj	35301	76	33107	62	68409	38	23711	68	5608	91	12230	—	100	—	78
Kranjska gora	13308	10	10957	15	24265	45	5462	—	5147	49	300	—	5210	—	328
Kropa	5700	67	8182	66	13882	33	1228	40	1830	—	1100	—	—	—	30
Kršan	5974	26	6181	91	12156	14	411	—	150	—	5458	70	740	44	155
Kruševo	55946	63	52240	89	108187	52	3882	89	241	98	46967	91	2914	90	197
Konjice	7705	26	7921	50	15626	76	4247	—	443	28	5170	—	128	52	60
Korte	2061	25	2301	38	4362	63	920	—	100	—	1900	—	—	—	42
Kotor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laško	8622	28	5743	10	14365	38	5009	02	2323	44	1400	—	2470	—	340
Leskovec	7202	86	9508	96	16711	82	1547	—	4619	44	4810	—	6240	—	428
Leskovicica	2196	28	2433	30	4629	58	1133	—	1182	—	900	—	984	—	92
Lindar	2164	48	2078	84	4243	32	510	—	320	—	1658	04	491	44	121
Ljubljana, ljud. pos.	2592685	61	2601698	35	5194383	96	438834	90	319281	68	82617	94	31206	84	2397
Ljubljana, o. k. z.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubljana, vz. podp. dr.	418935	15	429950	78	348886	93	97292	83	37185	59	89600	—	48940	70	—
Ljubno	26717	79	29605	42	56323	21	6145	40	6706	59	7300	—	11200	—	181
Loka	2564	56	1840	35	4404	91	2425	60	—	—	400	—	113	57	30
Loški potok	19037	36	15520	29	34557	65	3150	—	4732	25	10720	—	410	—	157
Lovric	26798	61	27552	99	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	109
Livade	11100	23	1131	28	2231	51	14	—	361	—	550	—	—	—	297
Makarska	9572	24	4445	35	14017	59	9465	30	—	—	1200	—	42	54	75
Makole	25154	13	11039	23	36193	36	7200	—	8765	28	1680	—	2931	39	1400
Mali Lošinj	125177	82	124059	82	249237	64	74625	20	47449	07	56121	25	20820	42	379
Marenberg	—	—	—	—	4898	92	—	—	1891	28	—	—	980	—	—
Maribor: Sp. Ljud. Pos.	53154	69	57460	05	110614	74	23868	86	10384	92	34110	85	10	—	94
Maribor: H. p. kat. meš.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Medulin	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mengeš	51296	19	49024	64	100320	83	3969	40	12544	47	34880	—	139	—	454
Metlika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Milna	221616	61	89611	81	221616	61	37622	69	117066	93	93711	91	28312	49	225
Mirna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mirlovič-Zagora	1047	18	1207	—	2254	18	—	—	176	—	1031	—	900	—	519
Mokronog	18175	48	18042	01	36217	49	14711	72	11506	33	4120	—	1442	—	102
Moravče	6221	84	5373	23	11601	07	4622	—	2645	43	800	—	—	—	125
Mošnje	2701	10	3069	53	5770	63	875	—	—	—	600	—	1000	—	139
Mozirje	13198	23	14712	14	27910	37	12644	—	—	—	3706	—	450	—	51
Nadin	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naklo	11570	40	1302	44	12872	88	1446	40	900	—	400	—	110	—	74
Nerezine	130726	47	130228	45	260954	92	51389	62	70630	09	28515	—	8257	94	141
Nova cerkev	7739	—	7980	—	44828	69	810	—	380	—	6600	—	—	—	26
Novalja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Otrič Strugama	820	—	820	—	1640	—	600	—	200	—	620	—	—	—	49
Omišalj	34483	75	12055	98	19137	43	6788	—	8809	56	—	—	3236	66	176
Otok kod Sinja	3101	49	2320	—	5421	49	—	—	—	—	2320	—	—	—	78
Obrtna kreditna zadruga	5897	44	5906	84	11864	28	—	—	—	—	5212	64	673	50	52
Pag	226939	65	225705	15	226939	05	52117	34	132232	56	123660	84	6926	21	1906
Pazin	54752	61	51205	16	105957	17	17769	50	19874	19	21697	44	16207	69	—
Petrovče	6143	28	5650	08	11793	36	5690	—	—	—	1250	—	—	—	1
Planina-Studeno	2479	20	924	31	3403	51	861	—	763	44	160	—	—	—	171

I m e	Prejemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				P o s o j i l a				Števílo članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Pločice-Konavlje	38653	40	38470	94	77124	34	82110	58	8210	92	103968	20	8958	41	99
Podbajbe	204	—	—	—	711	—	204	—	500	—	—	—	—	—	426
Podljubelj															
Polhov gradec	4319	32	3840	35	8160	17	3053	01	3215	65	—	—	—	—	—
Poljane	52409	02	54073	12	106482	14	12615	—	26760	77	15000	—	2410	—	434
Poljčane	65054	61	62801	75	127856	36	43503	84	6556	—	32025	—	1232	—	57
Pomjan	7473	50	8396	18	15869	68	7084	50	476	18	2500	—	28	—	249
Postojna	1375	02	1333	64	2708	66	140	—	30	—	1300	—	—	—	57
Ponikva	7576	72	7714	—	15290	72	2260	—	410	—	4760	—	2320	—	49
Sp. Polskava															
Predđvor	5670	06	6071	81	11741	87	1880	—	811	—	3560	—	—	—	100
Preska	2760	95	2934	87	5695	82	2021	37	1750	09	906	—	12	83	12
Prihova	2498	58	1535	70	4034	28	1510	—	630	—	200	—	—	—	49
Proložac	1835	65	2508	78	4744	43	1589	59	2442	10	—	—	201	—	412
Prosek	80	—	650	—	122061	11	241	—	—	—	4031	—	1072	29	375
Podzemelj															
Punat	13318	73	14416	92	277357	75	8012	20	9125	—	—	—	100	—	73
Preko															
Raka	4668	—	6040	—	10708	—	2290	—	—	—	5440	—	200	—	50
Rab															
Radeče	15529	90	21829	31	37359	21	10202	30	3753	53	4482	—	3589	10	522
Radovica	1816	17	1643	48	3459	65	142	—	1340	—	360	—	700	—	64
Radunič															
Rajhenburg	1765	20	3205	—	4970	20	1115	80	380	—	720	—	20	—	106
Ravnidol															
Ribnica	45031	38	53919	98	98951	36	26479	48	20647	46	30800	—	17416	03	380
Ricmanje															
Rob	6104	53	8040	36	14144	89	5310	—	2065	59	45	25	—	—	221
Roč	1350	—	2792	21	—	—	1350	—	—	—	1000	—	323	—	+25
Rogoznica	3163	08	3488	68	6651	76	2768	89	894	—	2523	46	750	—	239
Rova	6067	88	6375	87	12443	75	2206	30	5531	71	700	—	6223	03	223
Rovte	31653	24	85750	30	—	—	9799	50	4307	—	10400	—	2625	—	196
Sl. Gradec	14994	67	14970	97	29965	64	4834	43	1321	10	4955	50	1412	—	219
Sodražica	47368	94	18157	59	75526	53	40300	—	—	—	10200	—	—	—	40
Sp. Polskova															
Selca na Braču	36604	77	29096	36	65701	07	14255	95	1350	50	960	—	—	—	—
Selca p. Škof.	15817	21	14580	52	30397	73	5184	40	12650	78	800	—	2365	—	341
Semič	17644	30	17501	61	35145	91	17415	—	6784	27	3400	—	15	—	358
Senožeče	405	83	142	14	547	97	120	—	20	—	—	—	80	—	341
Sevnica	19845	—	19572	90	39417	90	14912	—	10132	60	8800	—	3372	40	2093
Slatina	83304	99	81858	52	166060	42	30874	38	—	—	—	—	17837	—	735
Slivnica	3991	32	3882	84	7874	16	352	—	180	—	3700	—	—	—	45
Smlednik	5955	30	5860	—	11815	30	2960	—	2910	—	1380	—	400	—	+4
Sorica															
Spodnjajloka															
Split															
Srednja vas	9446	05	8787	52	18233	57	3775	—	6261	38	1470	—	1020	—	404
Staracerkev															
Stara Loka															
Starigrad	30016	64	28410	63	58427	27	17327	78	15793	62	1380	—	1400	—	1
Starilog															
Staritrg															
Struge	5332	24	1819	77	7152	01	1080	—	785	12	40	—	2500	—	—
Studenci	1800	90	1720	34	3521	24	1332	80	—	—	200	—	—	—	15
Sučuraj	100	—	744	—	844	—	100	—	—	—	744	—	—	—	53
Suhor	8450	03	6155	21	14605	24	3510	—	2353	—	3800	—	—	—	40
Sutivan															
Sv. Ema	1824	99	1503	55	3328	54	600	—	270	—	—	—	607	—	268
Sv. Ivan	95504	72	86784	09	182238	81	44790	20	29323	16	9690	24	2037	65	358
Sv. Jakob ob S.	3185	85	5526	66	8712	51	1244	62	3154	39	184	—	1424	—	184
Sv. Jur j. žel.	35571	76	36530	25	72101	61	13175	89	28858	44	440	—	1710	—	12
Sv. Križ (Kastav)	2711	60	3704	51	6416	11	2	—	300	—	3400	—	160	—	103
Sv. Križ p. Kost.	9718	61	10940	19	20658	20	8497	—	6543	26	4237	50	1764	50	3
Sv. Križ p. Litiji	5177	70	8918	86	14096	56	3870	—	3230	72	460	—	800	—	286
Sv. Kunigunda	4195	83	3248	62	7444	45	1004	—	1068	—	1500	—	1300	—	90
Sv. Lenart	13791	13	8949	25	22740	38	10338	—	3919	49	3830	—	2146	—	—
Sv. Lovrenc na Drav. polju	37646	79	37426	61	75073	40	34610	20	5318	30	21475	—	40	—	44
Sv. Lucija	9321	40	6080	05	15401	45	9268	—	—	—	6080	—	—	—	121
Sv. Križ pri Trstu	1569	22	1290	32	2859	54	365	—	—	—	1150	—	—	—	14
Spodnja Polskava	1324	34	4269	35	6993	69	1101	—	69	—	1200	—	—	—	59

I m e	Prejemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				P o s o j i l a				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Sv. Mihael poleg Šoštanja	1644	66	2336	12	3980	78	1520	—	330	—	—	—	120	—	54
Sv. Nedelja	1211	85	832	20	2044	15	720	—	—	—	832	—	482	70	150
Sv. Peter pri Novem mestu	5595	37	4470	92	10066	29	4292	54	454	—	392	—	—	—	52
Sv. Peter u Šumi	1613	—	1359	—	2972	—	1450	—	1245	—	110	—	130	—	72
Sv. Peter n. M.	580	43	629	87	1210	30	67	50	628	99	—	—	—	—	36
Sv. Peter v S. d.	2666	54	1710	—	4376	34	2300	—	110	—	1600	—	—	—	45
Sv. Trojica	1564	23	960	—	2524	23	1539	48	200	—	750	—	—	—	38
Sv. Benedikt	7170	98	4445	95	11616	93	4659	—	3594	75	710	—	280	—	256
Šebrelje	4271	36	2765	58	7036	94	788	36	1366	51	1021	60	850	—	117
Št. Ilj p. Turj.	10813	46	10910	41	21729	87	4216	—	2815	96	3531	—	5965	60	226
Št. Janž (Dolenjsko)	10225	50	9005	89	19231	39	1520	—	8622	—	380	—	70	—	161
Št. Janž na Dr. polju	26778	57	26416	28	53194	85	25967	70	—	—	18967	90	—	—	31
Št. Jernej	38757	54	35634	37	74391	91	21285	74	11388	26	10430	—	4173	30	804
Št. Jur. p. Kum.	2438	55	1405	66	—	—	2398	25	1205	55	176	70	—	—	76
Št. Jurij p. Kr.	9927	03	11879	80	21777	43	5306	54	8860	31	2860	—	170	—	406
Št. Lambert	1118	92	1109	49	2228	41	1111	52	396	67	—	—	—	—	28
Št. Peter n. K.	88065	82	90209	47	178275	29	9314	67	16378	40	6446	40	69253	66	502
Št. Rupert	30996	57	31019	40	62015	97	8972	—	6614	43	9100	—	5360	—	287
Št. Vid n. Ljub	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Št. Vid pri Zat.	19941	29	20125	05	40066	34	9889	70	8919	14	8058	08	—	—	436
Šibenik	79900	42	78859	73	158760	15	181442	81	63664	21	493413	60	43418	82	689
Škocijan	11405	—	10727	84	22133	77	9145	—	4370	12	1980	—	1720	—	758
Škofja Loka	24853	12	25724	85	50577	97	12141	80	4526	78	9900	—	370	—	86
Šmarje	47437	10	49084	06	96521	16	4962	—	3052	10	42940	—	1304	53	—
Šmartno p. Kranju	14169	10	17016	55	31185	65	3477	62	1643	24	13096	80	3081	66	110
Šmartno p. Litiji	9499	92	8976	33	18476	25	3765	26	3031	70	5940	—	1900	—	265
Šmartno p. Šm. goro	18945	67	18450	—	37395	67	8015	—	1700	—	12650	—	120	—	39
Štokovci	4339	82	4366	35	8706	17	3351	80	1869	73	1572	40	—	—	389
Šturije	15383	57	14754	44	30138	01	4655	98	5620	09	8840	—	1413	76	—
Št. Jur o. j. ž.	35571	36	36530	25	72111	61	13175	89	28858	44	440	—	1710	—	312
Trata	1663	—	1419	86	3082	86	1630	—	—	—	1406	—	—	—	—
Tinjan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tomaj	7580	85	9134	14	16714	99	6250	42	2498	13	—	—	704	—	—
Tomišelj	6391	04	5699	52	12090	56	2190	—	3677	32	2780	—	990	—	—
Toplice	7412	51	9763	14	17175	65	1087	60	4958	83	4500	—	620	—	149
Trebče	1779	27	174118	—	3521	05	600	—	150	—	1560	—	89276	—	149
Trebelno	496	—	7364	77	—	—	11560	77	6998	01	221	—	944	—	270
Trilj	4061	70	7415	—	11476	70	3800	—	3320	—	3930	—	221	70	728
Trnovo	41791	80	47682	12	89473	42	23502	60	14101	69	15200	56	4430	—	814
Tržič	8351	50	5812	18	14163	68	4238	02	3617	80	1950	—	1128	—	—
Tržišče	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tučepi	5759	04	1450	97	7210	01	1340	—	—	—	1440	—	—	—	122
Tunice	2639	69	1341	39	3981	08	1785	—	136	22	—	—	—	—	44
Trebnje	8944	88	11883	30	20828	18	4657	28	277	—	6600	—	20	50	67
Vabriga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vače	87556	89	87289	51	174846	40	3568	—	374	50	200	—	—	—	34
Velke Lašče	35868	74	40290	94	76159	68	8699	35	8559	15	14118	14	16215	18	313
Vel. Lošinj	3391	60	2985	—	6376	60	1610	—	1253	07	1720	—	45	25	—
Videm	3172	37	2102	04	5274	41	1248	—	1161	01	700	—	534	—	207
Vinjani	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vipava	52703	02	49444	91	102147	93	20120	—	23250	—	9800	—	4324	—	1226
Višnja gora	61180	47	57443	30	118613	77	32329	14	30959	44	22800	—	9216	95	558
Višnjan	2130	75	1450	74	3581	49	624	—	—	—	560	—	6	40	55
Vodice	13587	28	13717	99	27305	27	5848	—	4844	73	4271	—	1600	—	142
Vodice (Dalm.)	12188	84	12191	38	24380	22	810	25	908	58	10896	51	21206	06	339
Vojsko	826	04	869	54	1695	58	730	—	866	36	—	—	79	60	44
Vrhnika	21883	17	17987	43	29870	59	7966	20	14018	09	3660	—	6460	—	12
Vrlika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrvari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vurberg	2164	65	2431	37	4596	02	2050	—	530	—	—	—	100	—	48
Vič	1570	93	1215	15	2786	08	761	88	65	03	1150	—	—	—	29
Zagorje ob Savi	9280	52	10324	74	19605	26	2051	51	1869	20	2400	—	—	—	82
Zagradec	11750	78	11831	18	23586	96	8672	—	3719	31	1480	—	1320	—	—
Zaostrog	34493	80	34742	15	69235	95	6434	—	4958	45	11133	30	964	02	+2
Zatičina	20977	78	14801	68	35779	56	20	—	8736	83	5339	76	900	—	68
Zg. Besnica	155	—	65	—	729	—	500	—	—	—	—	—	—	—	55
Zg. Tuhinj	9458	94	10402	07	19861	01	8234	—	2146	32	2200	—	1090	—	190
Žibika	3735	14	4058	38	7793	52	1340	—	200	—	2730	—	20	—	58
Zreče	1224	60	2017	95	3842	85	1824	90	187	44	1824	90	—	—	24
Žiče	984	12	1286	48	2270	60	930	—	711	12	60	—	—	—	67
Žiri	22930	40	23622	04	46552	44	3149	34	20401	04	2770	—	2500	—	287
Žminj	1238	56	1017	—	2255	56	1000	—	980	—	—	—	137	37	289
Žužemberk	8387	78	12646	17	21033	95	4701	—	3906	86	6380	—	1503	05	—

Računski zaključki.

Hranilnica in posojilnica v Žužemberku,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo za VI. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom l. 1907 505, v upravnem letu pristopilo 80, izstopilo 9, koncem l. 1907 576.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki	
	Kron	Kron	
Deleži	80 —	Deleži — izplačani	5—
Hranilne vloge sa Kap. obrestmi	181.254 31	Vzdignene hran. vloge	70.147 91
Vloge tekočeg računa sa kapitalizovanimi ob.	12.177 49	Vzdig vloge tek. računa	11.717 —
Vrnjena posoj tek. rač.	180.88	Dana pos. tekoč. rač. in kapitalizovane obresti	1.045 43
Vrnjena posojila	37 976 99	Dana posojila	94 728 55
Vrnjeni nalož. denar	45 430 31	Nalož. den. in kapit. obr.	96.141 69
Obresti nalož. denarja	2.804 79	Nepremični inventar	480 —
Obresti pos. tek. računa	131 43	Premični inventar	32 44
Plačane obresti posojil	18.499 97	Obresti hran. vlog izpl. in kapitalizovane	18 510 64
Uprav. in urad. prisp.	399 82	Obresti vlog tek. računa	155 49
Pristopnine	80 —	Povrnjene obresti pos.	186 66
Račun drevesnice	35 —	Upravni in urad. stroški	1 446 96
Prehodni	8.902 03	Rent. dav. in nep. prist.	231 22
Gotov dne 1. jan. 1907	4.321 49	Pristojbina od kupnine	30 —
		Račun drevesnice	253 44
		Prehodni	8 917 83
		Darila	240 —
		Gotovina 31. dec 1907	8 004 25
	312.274 51		31 274 51
Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.	
	Kron	Kron	
Posojila	394.519 43	Deleži	595 —
Posojila tekočeg rač. in kapitalizovane obresti	2 784 60	Hranilne vloge in kapit. obresti	492.351 24
Naložen den. in kap. obr.	91.651 04	Vloge tekočega računa in kapitalizovane obr.	3.364 80
Nepremični inventar	480 —	Za l. 1908 predp. obr. p.	1.539 80
Premični inventar	1.067 39	Dolžna ren. in neposred. pristojbina	281 07
Zaostale obresti posojil	9.417 82	Rezer. zaklad. in obresti istega	7.976 78
Upravni stroški	401 13	Čisti dobiček l. 1907	2.454 21
Neplačani prehodni	18 80		
Račun drevesnice	218 44		
Gotov. dne 31. dec. 1907	8.004 25		
	508 562 90		508.562 90

Ljudske hranilnice in posojilnice v Zagorju ob Savi,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo za III. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom l. 1907 64, v upravnem letu pristopilo 12, izstopilo 1, koncem leta 75.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani	24—	Deleži — izplačani	2—
Hran. vloge vložene in kapitalizovane obresti	57.703 10	Vzdignjene hran. vloge	19.887 79
Vrnjena posojila	6.240—	Obresti hran. vl. izplač.	129 10
Na tek račun od zveze	5.400 05	Obresti hran. vl. kapit.	3.471 75
Obresti tekočega računa	1.359 45	Dana posojila	17.610—
Plačane obr. od posojil	2 635 99	Obresti pos. povrnjene	19 14
Uprav. in urad. prispev.	129 01	Zvezi na tekoči račun	28.522 17
Pristopnine	12—	Knjige in tiskovine	75 80
Gotovina začel. l. 1907	154 96	Stanarina	72—
		V dobre nam. (za izob.)	50—
		Upravni in urad. stroški	83 51
		Rent. dav. in nep. pri.	31 37
		Delež Zadr. zvezi.	600—
		Delež del. stav. društva	10—
		Gotovina 31. dec. 1907	3.093 93
	73.658 56		73 658 56
Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.	
	Kron	Kron	
Posojila	58.080—	Deleži	150—
Tekoči račun z zvezo	38.740—	Hran. vloge s kapit. ob.	100.080 56
Inventar premični	244 55	Predplačane obres. pos.	338 48
Zaostale obresti posojil	54 94	Rezervni zaklad	470 77
Vrednost tiskovin	190 06	Čisti dobiček	373 67
Delež pri Zadr. zvezi	1.000—		
Delež pri del. st. društvu	10—		
Gotovina 31. dec. 1907	3 093 93		
	101.413 48		101.413 48

Hranilnica in posojilnica na Vrhniki,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za XII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 233, v upravnem letu pristopilo 22, izstopilo 16, koncem leta 1907 239.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani . . .	110 —	Deleži izplačani . . .	80 —
Hranilne vloge s kap. obrestmi	230.287 60	Hran. vloge dvignjene .	171 397 80
Vrnjena posojila . . .	49 869 62	Obr. hranil. vlog izplač	1.532 41
Tekoči račun z Zvezo .	65.223 39	Obr hran vlog kapit.	25.538 90
Obresti tekoč računa .	18.528 49	Dana posojila	60.894 40
Plačane obr. od posojil	11 666 16	Tekoči račun z Zvezo .	102.528 49
Upravni in urad. prisp.	861 26	Inventar neprem. popr.	6 —
Pristopnine	22 —	Obresti pos. povrnjene	28 46
Prehodni	3.650 —	Upravni in urad. stroški	1.992 48
Gotov. začel. leta 1907	7.249 73	Rent. dav. in nep pris.	351 63
		Darila	1.000 —
		Tiskovine	170 —
		Prehodni	5392 81
		Gotovina 31. dec. 1907	16.554 87
	387 468 25		387.468 25

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.	
	Kron	Kron	
Posojila	227.528 47	Deleži	1 385 —
Tekoči račun z zvezo .	408.479 03	Hranilne vloge s kapi- talizovanimi obrestmi	652 651 18
Inventar premični . . .	239 52	Predplačane obresti pos.	882 81
Inventar nepremični .	2.022 79	Rezervni zaklad	9.762 76
Zaostale obresti posojil	7.494 28	Čisti dobiček	994 02
Vrednost tiskovin . . .	110 —		
Delež pri Zadr. zvezi .	1.000 —		
Delež pri Unionu . . .	500 —		
Delež pri Ljud. posojil.	4 —		
Prehodni	1742 81		
Gotovina 31. dec. 1907	16 554 87		
	665.675 77		665.675 77

Hranilnica in posojilnica v Trzinu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za VII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 178, v upravnem letu pristopilo 21, izstopilo 9, koncem leta 1907 190.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron.	
Deleži — vplačani . . .	84—	Deleži — izplačani . . .	36 —
Hranilne vloge s kap. obresti	77 812 83	Vzdignj. hranilne vloge	83.181 18
Vrnjena posojila	10.788 64	Obr hran. vlog izplač.	502 94
Tekoči račun	81.340 17	Obr. hran. vlog kapital.	10 208 94
Obr. tekočega računa . .	2.921 09	Dana posojila	64.266 08
Plačane obresti od pos.	10.041 56	Tekoči račun in obr . .	22 221 09
Upr. in urad prispevki	274 60	Inventar premični . . .	13—
Pristopnine	21—	Upravni in urad. stroški	893 86
Gotovi. začel leta 1907	939 43	Rent dav. in nep. pris.	148 67
	184 223 32	Gotovina 31. dec. 1907	2.751 56
			184 223 32

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.	
	Kron	Kron	
Posojila	236.390 60	Deleži	760 —
Tekoči račun	51.051 77	Hranilne vloge s kapit. obrestmi	281.651 89
Inventar premični . . .	236 52	Predplačane obr. pos.	1 012 20
Zaostale obresti posojil	883 64	Rezervni zaklad in obr.	6 764 61
Vrednost tiskovin . . .	250—	Čisti dobiček	2.376 29
Vrednost kolekov . . .	— 90		
Delež pri »Zadr. zvezi«	1.000—		
Gotov. 31. dec. 1907 . .	2.751 56		
	292 564 99		292.564 99

Hranilnica in posojilnica v Toplicah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za VI. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 107, v upravnem letu pristopilo 20, izstopilo —, koncem leta 1907 127.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Deleži — vplačani	40—	Vzdignjene hran vloge 32.452 64
Hranilne vloge s kap. obrestmi	65 401 70	Obresti hranilnih vlog izplačane 334 89
Vrnjena posojila	18.962 68	Obresti hranilnih vlog kapitalizovane 3.624 56
Tekoči račun z zvezo	11 420 06	Dana posojila 21.280—
Obresti tekoč računa	1.410 50	Tekoči račun z zvezo 32.410 50
Plačane obr. od posojil	3.094 24	Obresti pos. povrnjene 85 54
Uprav. in uradni prisp.	79 84	Uprav. in urad. stroški 123 —
Pristopnine	25—	Naložen denar 4.553 85
Povrnjen rentni davek	26 52	Delež pri Zadr. zvezi 400—
Obresti drugod nal. den.	553 85	Gotovina 31. dec. 1907 6.688 34
Gotov. začet. leta 1907	939 29	
	101 953 32	101.953 32

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	57.482 32	Deleži 254 —
Tekoči račun z zvezo	44 730 —	Hranilne vloge s kapit. obrestmi 122 271 11
Inventar premični	400 86	Predplač. obresti posojil 429 47
Zaostale obresti posojil	125 31	Rezerv. zaklad z obr 1.680 34
Delež pri „Zadr. zv.“	1.000 —	Čisti dobiček 1.173 84
Naložen denar drugod	15.381 57	
Gotovina 31. dec. 1907	6.688 34	
	125.808 40	125.808 40

Hranilnica in posojilnica v Tunicah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za X. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 44, v upravnem letu pristopilo 1, izstopilo 2, koncem leta 1907 43.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani	2—	Deleži — izplačani	4 —
Hranilne vloge s kap. obrestmi	33 424 93	Vzdignjene hran. vloge	25.617 29
Vrnjena posojila	2 940—	Obresti hranilnih vlog izplačane	228 86
Tekoči račun z zvezo	14 534 80	Obresti hranilnih vlog kapitalizovane	4.307 20
Obresti tekočega računa	3.826 06	Dana posojila	900 —
Plačane obresti od pos.	661 94	Tekoči račun z zvezo	24.826 06
Uprav. in urad. prisp.	18 50	Uprav. in urad. stroški	46 66
Pristopnine	1—	Rent. davek in neposr. pristojbina	58 20
Gotov. začel. leta 1907	3 565 59	Tiskovine	2 05
		Prehodni	1.228—
		Gotovina 31. dec. 1907	1.756 50
	58.974 82		58 974 82

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	15.580—	Deleži 86—
Tekoči račun z zvezo	91.330—	Hranilne vloge s kapit. obrestmi 111.395 22
Inventar premični	88 33	Predplačane obr. posoj. 9 65
Zaostale obresti posojil	956 76	Rezervni zaklad z obr. 325 26
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000—	Čisti dobiček 123 46
Prehodni	1 228—	
Gotovina 31. dec. 1907	1.756 50	
	111 939 59	111 939 59

Hranilnica in posojilnica v Tomišlju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za VII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 —, v upravnem letu pristopilo —, izstopilo —, koncem leta 1907 —.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani	10—	Deleži — izplačani	12—
Hranilne vloge s kap. obrestmi	80.718 96	Vzdig. hran. vlog	40.425 47
Vrnjena posojila	36.155 90	Dana posojila	28.067 46
Tekoči račun z zvezo	6.093 87	Tekoči račun z zvezo	57 769 08
Obresti tekočega računa	2.769 08	Obresti hranilnih vlog izplačane	432 32
Plačane obresti od pos.	7.469 45	Obresti hranilnih vlog kapitalizovane	7 461 20
Uprav. in urad. prisp.	140 99	Uprav. in urad. stroški	333 87
Gotov. začet. leta 1907	6.613 91	Rentni davek in neposredna pristojbina	96—
		Gotovina 31. dec. 1907	5.374 76
	139.972 16		139.972 16

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	116.738 49	Deleži 624—
Tekoči račun z Zvezo	82 015 —	Hranilne vloge s kapit. obrestmi 205.219 98
Inventar premični	74 29	Tekoči račun z zvezo 559 65
Zaostale obr. posojil	5 665 31	Rezervni zaklad z obr. 5.326 14
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000—	Čisti dobiček 229 58
Delež pri „Zadr. tisk.“	500—	
Obresti od istega	87 50	
Delež pri „Unionu“	500—	
Delež pri „Ljud. posoj.“	4—	
Gotovina 31. dec. 1907	5 374 76	
	211.959 35	211.959 35

Hranilnica in posojilnica v Trzišču,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za VII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 165, v upravnem letu pristopilo 22, izstopilo —, koncem leta 1907 107.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani	44—	Vzdig. hranilne vloge	26 072 01
Hranilne vloge s kap. obresti	36 331 46	Obr. hran. vlog izplač.	122 63
Vrnjena posojila	5 432—	Obr. hran. vlog kapit.	2 395 60
Tek. račun z zvezo	10 688 95	Dana posojila	19 540—
Obresti tekočega računa	561 03	Tekoči račun z zvezo	12 561 03
Plačane obresti od pos.	2 654 11	Inventar premični	4 70
Uprav in urad. prisp.	89 07	Tiskovine	58 40
Pristopnine	22—	Obresti pos. povrnjene	20 14
Zamudne obresti	19 11	Uprav. in urad. stroški	172 92
Gotovina začet. l. 1907.	6 443 90	Rent. dav. in neposred. pristojbina	36 11
		Delež Zadružni zvezi	400—
		Gotovina 31. dec. 1907	902 09
	62 285 63		62 285 63

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi
	Kron	Kron
Posojila	50 050 —	Deleži 346—
Tekoči račun z zvezo	18.570 —	Hranilne vloge s kap. obrestmi 69 152 64
Inventar premični	179 80	Rezervni zaklad z obr. 612 95
Zaostale obr. posojil	122 38	Čisti dobiček 796 68
Vrednost tiskovin	80—	
Delež pri „Zadr. zv.“	1.000—	
Delež pri „Ljud. pos.“	4—	
Gotov. 31. dec. 1907	902 09	
	70.908 27	70.908 27

Posojilnica in hranilnica v Pomjanu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za II. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 124, v upravnem letu pristopilo 99, izstopilo —, koncem leta 1907 223.

Prejemki	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Deleži — vplačani . .	297—	Vzdignj. hranilne vloge 8 875 45
Hranilne vloge s kap. obrestmi	26.927 60	Obr. hran. vlog izplač. 27 18
Vrnjena posojila . . .	7.739 65	Obr. hran. vlog kapit. 712 58
Tekoči račun z zvezo .	44.534 56	Dana posojila
Plačane obresti od pos. 4.753 91		60.158 40
Uprav. in urad. prisp. — 54		Tekoči rač. z zvezo . . .
Pristopnine	99—	5.670—
Zamudne obresti . . .	13 05	Obresti tekočega računa 2.722 62
Gotov. zač. leta 1907 581 37		Obr. posojil povrnjene 8 77
		Uprav. in urad. stroški 290—
		Rentni davek in nepo- sredna pristojbina . . .
		2 04
		Delež Zadružni Zvezi . .
		800—
		Gotovina 31. dec. 1907 5.679 64
	84.946 68	84.946 68

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	84 301 75	Deleži
Inventar premični . .	212—	669—
Zaostale obr. posojil .	190 19	Hranilne vloge s kap. obrestmi
Vrednost tiskovin . .	100—	26.861 24
Delež pri „Zadr. zv.“ 1.000—		Tekoči račun z zvezo .
Gotov. 31. dec. 1907 .	5.679 64	62.231—
		Predplač. obr. posojil 1.008 47
		Rezerv. zaklad
		19 29
		Čisti dobiček
		694 58
	91.483 58	91.483 58

Hranilnica in posojilnica v Stariloki,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za XII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 235, v upravnem letu pristopilo 6, izstopilo 11, koncem leta 1907 230.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron.
Deleži — vplačani . .	12—	Deleži — izplačani . .
Hranilne vloge s kap. obrestmi	96.130 60	22—
Vrnjena posojila . . .	15.470—	Vzdignj. hranilne vloge 64.976 78
Tek. račun z zvezo . .	15 232 76	Obresti hranilnih vlog izplačane
Obresti tekočega računa 4.366 95		608 75
Plačane obresti od pos. 10.300 73		Obr. hran. vlog kapit. 11.822 38
Upravni in urad. prisp. 46 80		Dana posojila
Pristopnine	6—	20.220—
Zamudne obresti . . .	8 33	Tekoči račun z zvezo . .
Obresti nalož. den. . .	206 70	40 166 95
Gotov. zač. leta 1907 9.981 18		Obresti pos. povrnjene 56 51
		Uprav. in urad. stroški 94 92
		Rent. dav. in neposred. pristojbina
		186 66
		Naložen denar
		206 70
		Gotovina 31. dec. 1907 13 400 40
	151.762 05	151.762 05

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	219 030—	Deleži
Tekoči račun z zvezo .	125.030—	460—
Inventar premični . .	1.140 70	Hran. vloge s kap. obr. 348.788 56
Zaostale obr. posojil .	1.394 39	Predplač. obresti posojil 1.115 98
Delež pri „Zadr. zvezi“ 1.000—		Rezervni zaklad z obr. 15 171 39
Delež pri Zadr. tiskarni 1.000—		Čisti dobiček
Naložen denar	4.800 06	1 259 62
Gotovina 31. dec. 1907 13.400 40		
	366.795 55	366.795 55

Hranilnica in posojilnica za Planine in Studeno s sedežem v Planini.

registrovana zadruga z neomejeno zavezo za VIII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom l. 1907 140, v upravnem letu pristopilo 20, izstopilo —, koncem l. 1907 160.

Prejemki	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Deleži — vplačani . .	40—	Vzdignjene hran. vloge 22.181 85
Hranilne vloge s kap. obresti	20.018 16	Obr. hran. vlog izplač. 82 04
Vrnjena posojila . . .	12 387 31	Obr. hran. vlog kapital. 1.661 93
Tekoči račun z zvezo .	22.445 40	Dana posojila
Obresti tekoč. računa .	364 48	22 096—
Plačane obresti od pos. 1 567 30		Tekoči račun s zvezo . .
Upr. in uradni prispevki 93 80		10 864 48
Pristopnine	20—	Tiskovine
Prispevek k rez. zakladu 288 62		14—
Gotovina zač. l. 1907 1.747 21		Uprav. in urad. stroški 118 69
		Rentni davek in nepo- sredna pristojbina . . .
		25 98
		Darila
		10—
		Doplat k del. zad. zvezi 400—
		Naložen denar (rez. zak.) 288 62
		Gotovina 31. dec. 1907 1.228 69
	58.972 28	58.972 28

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	40 831 35	Deleži
Tekoči račun z zvezo .	4.275—	320—
Inventar premični . .	269 90	Hranilne vloge s kapita- lizovanimi obrestmi .
Zaostale obresti posojil 954 32		47.609 10
Vrednost tisk.	30—	Predplač. obresti posojil 301 25
Delež pri „Zadr. zvezi“ 1.000—		Dopl. k rezervnem zakl. 288 62
Rezerv. zaklad z obresti 2 191 23		Rezervni zakl. z obresti 2 191 23
Gotovina 31. dec. 1907 1.228 69		Čisti dobiček
		70 29
	50 780 49	50 780 49

Kmetijskega društva v Seleh,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za VII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 65, v upravnem letu pristopilo 2, izstopilo 0, koncem leta 1907 67

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Blagaj. preost. l. 1906 602 55		Vrnjena posojila
Pristopnine	4—	200—
Prejemki za blago . . .	18 132 39	Izdatki za blago
Vzdig. delež pri Zad. zv. 91—		16.510 97
		Voznina
		495 29
		Užitna
		61 23
		Davki
		40 74
		Neposredna pristojbine — 30
		Upravni stroški
		653 82
		Obresti
		20—
		Gotovina koncem l. 1907 847 59
	18 829 94	18 829 94

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Vrednost blaga	1.660—	Deleži
Terjatve na blagu pri zadružniki	1.483 38	568—
Vrednost nepr. invent. 90 96		Izposojila
Delež pri „Gosp. zvezi“ 20—		400—
Delež pri „Zadr. zvezi“ 10—		Dolg na blagu nezadr. 574 52
Ostanek neizplačanega del. K 200 pri „Z. z.“ 99—		Rezer. zaklad z obresti 2 237 61
Gotov. koncem l. 1907 849 59		Čisti dobiček
		430 80
	4.210 93	4.210 93

Hranilnice in posojilnice v Šmartnem pri Kranju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za II. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 53, v upravnem letu pristopilo 43, izstopil 1, koncem leta 1907 95.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani	172—	Deleži — izplačani	4—
Hranilne vloge s kap. obresti	106.451.49	Vzdignjene hran. vloge	33.700—
Vrnjena izposojila	24.383.91	Obr. hran. vlog izplač.	176.16
Tekoči račun	111.174.26	Obr. hran. vlog kapit.	6.271.87
Obresti tekočega računa	2.301.89	Dana posojila	162.565.33
Plačane obr. od posojil	3.472.33	Tekoči račun, z zvezo	42.224.37
Uprav. in urad. prisp.	408.22	Inventar premični	787.55
Pristopnine	42—	Obresti posj. povrnjene	2.75
Gotovina začetkom leta	4.325.12	Uprav. in urad. stroški	629.04
		Rent. dav. in nep. prist.	44.89
		Delež „Zadružni zvezi“	600—
		Gotovina 31. dec. 1907	5.725.26
	252.731.22		252.731.22

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	181.972.42	Deleži 380—
Inventar premični	1.177.80	Hranilne vloge s kapit. obrestmi 181.110.43
Zaostale obresti posoj.	1.922.78	Tekoči račun z zvezo 9.685—
Vrednost kolekov	93.04	Predplačane obres. pos. 98.29
Delež pri Zadružni zvezi	1.000—	Rezervni zaklad l. 1906 198.37
Nepovrnjeni urad. stroš.	111.97	Čisti dobiček 531.18
Gotovina 31. dec. 1907	5.725.26	
	192.003.27	192.003.27

Mlekarska zadruga v Seleh,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za IV. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 111, v upravnem letu pristopilo 1, izstopilo 1, koncem leta 1907 111.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Blagajniški preostanek		
l. 1906	17 92	Izplačani deleži 6 —
Vplačani deleži	6—	Vrnjena izposojila 490 51
Pristopnine	1—	Izdatki za blago 6.436-20
Prejemki za blago	8 065 95	Voznina 181-74
Vzdig. delež pri zad. zv.	190—	Davki —30
		Upravni stroški 1.038-92
		Gospod. zvezi za delež 20 —
		Gotovina konec l. 1907 107-20
	8.280-87	8.280 87

Imetje.	Bilanca.		Dolgovi.
	Kron		Kron
Vred. prem. inventarja	1 530.58	Deleži	786.—
Delež pri Gosp. zvezi	80.—	Dolg na zadružnikom	149.—
Delež pri Zadružni zvezi	10.—	Dolg na plači mlekarju	10.—
Gotov. koncem l. 1907	107.20	Deležni inventar . .	168.83
		Rezervni zaklad z obr.	413.57
		Čisti dobiček	200.38
	1 727.78		1.727.78

Kraškega vinorejskega društva v Tomaju,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za XVII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 45, v upravnem letu pristopilo —, odpadlo —, koncem leta 1907 45.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
Kron	Kron	Kron	
Blag preostanek l. 1906	211.20	Izdatki za blago	353.08
Izposojila	1 050 —	Voznina	71 —
Prejemki za blago	2.104.24	Inventar nepremični	1.824 —
Prehodni	106.15	Inventar premični	16 —
Naložen denar	1.000 —	Davki	31.07
Obresti naložen. denarja	23.84	Upravni stroški	1.028.05
Tekoči račun z Zvezo	35 15	Obresti	11.83
		Naložen denar	1.000 —
		Tekoči račun z Zvezo	152.30
		Obresti tek. računa	3.70
		Gotovina kon. l. 1906	39.55
	4.530.58		4.530.58

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.	
	Kron	Kron	
Vrednost blaga	2.500—	Deleži	1.840—
Vredn. neprem. invent.	7.461.58	Neizplačane obresti del.	591.29
Vrednost premič. invent.	275.26	Izposojila	1.050—
Delež pos. Tomalj . . .	2—	Tekoči račun s Zvezo .	3—
Delež Zadružni zvezi .	10—	Rezervni zaklad z obr.	5.845.33
Delež Gospodar. zvezi .	40—	Čisti dobiček	998.77
Gotovina konc. l. 1907	39.55		
	10.328.39		10.328.39

I. tržiško delavsko in konsumno društvo.

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 102, v upravnem letu pristopilo 11, izstopilo 1, koncem leta 1907 112.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki
	Kron	Kron
Blagajniški preostanek leta 1906	2.898.89	Izplačani deleži 10—
Vplačani deleži	97—	Vrnjena izposojila 600—
Pristopnine	11—	Izdatki za blago 23 995.70
Prejemki za blago	26.770.91	Voznina 507.01
		Užitnina 509.15
		Inventar premični 85.47
		Pridobninski davek 37.15
		Neposredna pristojbina 1.30
		Upravni stroški 1.518.77
		Obresti izposojil 40—
		Izplačana divid l 1906
		iz čistega dobička 368.49
		Zavarovalnina 8.40
		Gotovina konec l. 1907 2.096.36
	29.777.80	29.777.80

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Vrednost blaga	4.828.04	Deleži 942—
Terjat. na blag. pri zad.	1.033.20	Dolg na blagu pri ne-
Vred. prem. inventarja	511—	zadružnikih 4.791.79
Delež pri "Gosp. zvezi"	40—	Obresti istega 1.519.48
Delež pri "Zadr. zvezi"	20—	Čisti dobiček 1.325.33
Del pri listu "N Moč"	50—	
Gotovina konec l. 1907	2.096.36	
	8.578.60	8.578.60

Dr. Ed. Volčič, v Novem mestu (Kranjsko),

je uredil ter dobivajo se pri njem in pri vseh knjigotrcih naslednje pravne knjige:

1. **Civilnopravdni zakoni** (IV. zv. Pravnikove zbirke) z obširnimi slovenskim in hrvaškim stvarnim kazalom, obsegajoči XII. in 909 strani. 1906. V platno vezana knjiga K 8—
Broširano K 1-80
2. **Odvetniška tarifa** določila o rabi hrvaškega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine, s stvarnim kazalom, (20 tabel). 1906 Broširano K 1-80
3. **Zakon o javnih knjigah, zemljiških itd.** (V. zv. Pravnikove zbirke z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvaškem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošelj in vpisov. 1908. Knjiga v 2 delih, skup 618 strani. Mehko vezana knjiga K 5-60
popolno v platno vezana K 6—
4. **Vzglede predlogov, sklepov in vpisov** za zemljiško knjigo; dotična kolkovina in vpisnina. Ponatis iz knjige pod točko 3. Broširano K 1—
5. **Kolkovina in vpisnina** pri zemljiški knjigi. Tabela na močnem papirju, obsek za na steno 60 h.

Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“.

- Zvezek I. **Zakon o dovoljevanju poti za silo**, s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano K —40
- Zvezek II. in III. **Predpisi o železniških in rudniških knjigah.** 1908. Cena mehko vezani knjižici K —80
- Zvezek IV. in V. **Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev.** 1908 Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh Mehko vezana knjiga K —80
- Zvezek VI.—X. **Predpisi o razdelbi in uredbi ter o zlozbi zemljišč.** 1908. Mehko vezano K 2—
- Pripravlja se: Zvezek XI. in XII. **Predpisi o poljski okvari.** 1908. Mehko vezano K —80
- Ako ni dogovorjeno drugače, se pošiljajo knjige s pošto proti poštnemu povzetju, tako, da se k navedenim cenam priračunijo le resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vin. poštnine v gotovini ali poštinih znamkah.

Superfosfati

rudninski in živalski, so najboljše, najbolj zanesljivo in najcenejše gnojilo z fosforno kislino za zemljo vsake vrste.

Množina fosforove kisline zajamčena. Hitro učinkovanje, največji pridelek.

Vse vrste superfosfatov, kakor ammoniak-, kali-, solitarski-supefosfati se dobi v tovarnah umetnih gnojil, pri trgoveh, kmetijskih zadrukah in društvih.

16—16

Pisarna v Pragi, Graben 17.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 27.

247 24-21

Najboljša in najsigurnejša

Stanje vlog 31. decembra 1907:
čez 13 milijonov kron

prilika
za štedenje!

Denarni promet 31. decemb. 1907:
čez 64 milijonov kron

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

Miklošičeva cesta št. 8 v lastnem domu nasproti hotela „Union“

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4½%

brez kaknega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1907: K 13,365.881'08 — Denarni promet v letu 1907: 64,812.603'92

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 31. decembra 1907.

249, x—19

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Josip Šiška, kanonik,
podpredsednik.

Odborniki:

Fran Povše,
vodja, graščak, deželni odbornik, drž in dež. poslanec itd.
Anton Kobi,
trgovec in pos. na Bregu.
Francišek Leskovic,
zasebnik in blag. ljud. pos.

Karol Kauschegg,
veleposesnik v Wildonu
Karol Pollak,
tovarnar in posesnik v Ljubljani.

Anton Belec,
posesnik podjetnik in trgovec v Št. Vidu ad Ljubljano.
Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polju, svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani.
Ivan Pollak,
tovarnar in pos. v Ljubljani.
Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku